

શ્રમણની જીવન સંપત્તિ

નૂતન સાધુ-સાધ્વીના જીવનમાં ઉત્તમ આચાર વિચારનું જ્ઞાન એટલું જ જરૂરી હોય છે જેટલું મનુષ્યના જીવનમાં હવા અને પાણી જરૂરી હોય છે આ પુસ્તકમાં મરજી ભાષામાં અને રાન્ડ ગૈડીમાં એવું જ્ઞાન આપવામાં આવેલું છે જ્ઞાન એ પ્રગટ છે જ્યાં પ્રમાણ નયરાય છે ત્યાં અધમર ટકી શકતો નથી આ નાનનાનકાશ દ્વારા અમયમનો અધમર દૂર થશે અને નયમનુ અજવાગુ આમણમાં પથરાશે પુરોચ આ માઓ આ પુસ્તકનું મૂલ ૧ રૂબાળે લાલ ઉભરે મે મગર મળિડામાં—

લેખક

પૂજ્ય સુનિગજની ધર્મગુપ્તવિજયજી મહારાજ

આચાર્ય

દર્શન મંડળ દ્વારા
મ. ગ. વિશ્વકર્માણ પ્રકાશન
દારીજ (ઉ. રા.)

★

નિવેશન
નંબર ૧૦૦

★

૧ મ ૨૧
૨ ન ૧૦ ૫

મ. ગ. વિ.
દારીજ (ઉ. રા.)

મુદ્રક
શ્રી ભગવતી મુદ્રણાલય
દારીજ (ઉ. રા.)

મુદ્રક
૦-૭૫ પૈસા

કવિ મહાપદોનાં
શુભ નામ

૧ શ્રી રા. મે. મ. ર. ધ.
સા. રા.

૨ શ્રી રા. મ. ર. ધ. મ. ર. ધ.
સા. રા.

૩ શ્રી રા. મ. ર. ધ. મ. ર. ધ.
સા. રા.

૪ શ્રી રા. મ. ર. ધ. મ. ર. ધ.
સા. રા.

૫ શ્રી રા. મ. ર. ધ. મ. ર. ધ.
સા. રા.

૬ શ્રી રા. મ. ર. ધ. મ. ર. ધ.
સા. રા.

૭ શ્રી રા. મ. ર. ધ. મ. ર. ધ.
સા. રા.

—સા. રા. મ. ર. ધ. મ. ર. ધ.
સા. રા.

નિવેદન

‘અમણી જીવન મંપત્તિ’ ની બીજી આવૃત્તિ આટલી જલ્દી પ્રગટ થશે, એવી ધારણા ન હતી, પરંતુ આજે અમને હર્ષ થાય છે કે દૂર સુનયમા આ બીજી આવૃત્તિ પ્રગટ થઈ છે

પૂજનીય માધુ-સાહેબી મહાગજાઓએ ૪૧ પુસ્તકનું ઉચ્ચ મૂલ્ય આ શુ છે, અને એ નિર્વિવાદ હકિકત છે કે આ પુસ્તક ચારિત્ર જીવનનું સુદૃઢ ઘડનાર કવિમા મહાયક છે પૂજ્ય મહાગજાની ધર્મશુભ વિજયજી મહારાજે આવું સુદૃઢ પુસ્તક તૈયાર કરી આપી આપણા પર મહાન ઉપકાર કર્યો છે નરજી ભાવામા મધુર મૈત્રીમા અને લાવપૂર્ણ હૃદયથી તેઓશ્રીએ આલેખન કર્યું છે

‘નિધિકર્યાણ પ્રમાણ’ સંસ્થા કોઈ સમૃદ્ધ સંસ્થા નથી એની પામે કોઈ ફંડ નથી કે એના કોઈ ગ્રંથાથી નફો નથી, છતાં કેવળ સહૃદયી સદ્ગૃહસ્થોના સહયોગથી આ સંસ્થા પ્રવૃત્તિ ચરણે ચાર વર્ષના ગાળામા બાવીસ પુસ્તકો ધરી ગઈ છે

આ પુસ્તકના પ્રકાશનમા જે જે ઉદાગ્રહથી સદ્ગૃહસ્થોએ આર્થિક સહયોગ આપ્યો છે તેમનો અતઃકલ્પપૂર્વક આભાર માનીએ છીએ બીજી આવૃત્તિ નુધાગ-વધાગ નાથે નવા નમ્ર પ્રગટ થવામા આવી છે આશા છે મહુ મોક્ષાર્થી હશે આ પુસ્તકનો મહુપયોગ કરી નિજ આત્માન પાવન બનાવે—

મદાન ૫
નિ સ ૨૦૦૧
દારીજ

આપના
મતિનાવ દાશીના
જનમિનેન્દ

મણકા

- શ્રમભુના ગુણરત્નો
- મોખઢાર-સમકિત
- દશવિધ યતિધર્મ
- પાત્ર મહાવ્રતો
- મહાવ્રતોની રૂપ ભાવના
- વદ્ધકાય
- અષ્ટ પ્રવચન માતા
- પ્રજ્ઞાત્રયની નવ વાગ
- ગોપીના જી હોયો
- દશવિધ નામામી
- જાગ તાત્પર્યો
- ૭૨ પગીમલ
- પાત્ર અશ્વત્થ તપ
- નવ તર
- ૧૮ દ્રવ્ય
- અઠક કર્મકુ સ્વરૂપ
- કર્મભૂષણ કારણો
- ત્રોત ગુણ-ધાનક
- અગ્નિ ચાચ કાવ
- આચાર દત્તીમી
- પશ્ચીમીબા
- શ ન હૃદયને પ્રે ભૂ

શ્રમણનાં ગુણરત્નો

- ૧ સર્વથા હવર્ધિમાના ત્યાગરૂપ પહેલું મહાવ્રત પાળે
- ૨ સર્વથા મૃપા (જૂઠું) ના ત્યાગરૂપ બીજું મહાવ્રત પાળે
- ૩ સર્વથા ચોરીના ત્યાગરૂપ ત્રીજું મહાવ્રત પાળે
- ૪ સર્વથા મેથુનના ત્યાગરૂપ ચોથું મહાવ્રત પાળે
- ૫ સર્વથા પરિવ્રજના ત્યાગરૂપ પાંચમું મહાવ્રત પાળે
- ૬ ગત્તિ ભોજનના ત્યાગ રૂપ છઠ્ઠું વ્રત પાળે
- ૭ પૃથ્વીકાયના છોડોની રક્ષા કરે
- ૮ મધુમાયના છોડોની રક્ષા કરે
- ૯ તેલકાયના છોડોની રક્ષા કરે
- ૧૦ વાડકાયના છોડોની રક્ષા કરે
- ૧૧ વનસ્પતિના છોડોની રક્ષા કરે
- ૧૨ ત્રગુમાયના છોડોની રક્ષા કરે
- ૧૩ અપેક્ષેન્દ્રિયને મયમમા રાખે
- ૧૪ રસનેન્દ્રિયને (હૃદયને) મયમમા રાખે
- ૧૫ ધ્યાનેન્દ્રિયને મયમમા રાખે
- ૧૬ અમુગિન્દ્રિયને (આંખને) મયમમા રાખે
- ૧૭ શ્રોત્રેન્દ્રિયને મયમમા રાખે
- ૧૮ લોભને ઝાણુમા રાખે નિઃપૃલી હોય
- ૧૯ ક્રોધ રાખે

- ૨૦ હૃદય સરળ અને શુદ્ધ રાખે માયા-કપટ ન રાખે
 ૨૧ પડિયેહુણુ ભિક્ષાચર્યા પ્રતિક્રમણુ વગેરે ક્રિયાઓ ખૂબ
 આદરપૂર્વક શુદ્ધ કરે, મોક્ષના ભાવથી કરે
 ૨૨ સયમઆપારમા, તપ, લક્ષિત, વિનયમા ખૂબ તત્પર
 હોય આગમ ન કરે
 ૨૩ અશુભ વિચારોનો ત્યાગ કરનારા હોય
 ૨૪ કઠોર અને અમત્ય વાણીના ત્યાગી હોય
 ૨૫ અશુભ કાર્યિક ક્રિયાઓના ત્યાગી હોય
 ૨૬ ભૂખ તગ્મ ઠંડી, ગરમી અપમાન વગેરેને સમભાવે
 અને મોક્ષના હેતુએ મહન કરનારા હોય (પરીસહો મહે)
 ૨૭ મગ્નતાત ટૂંક (ઉપમગ) આપનાર પ્રત્યે પણ રોષ કે
 શત્રુભાવ ન રાખે પણ ઉપરથી તે દુષ્ટ આપનારને
 મિત્ર કે ભાઈ માનનારા હોય

શ્રમણ કેવો હોય ?

- ❁ સર્વ જીવો પ્રત્યે સમભાવ રાખે તે શ્રમણ
- ❁ જે કબોને સમભાવે મહન કરે તે શ્રમણ
- ❁ જે કાશોનું ધનન કરે તે શ્રમણ
- ❁ જે સ્ત્રીનોનું ધનન કરે તે શ્રમણ
- ❁ જે ખર્માનું ધનન કરે તે શ્રમણ

મોક્ષદ્વાર-સમકિત

પ્ર મમકિત કોને કહેવાય ?

જ મુદ્દેવ, મુગુડ અને મુધર્મ ઉપર મદ્દા રાખવી એને સમક્ષિ કહેવાય છે

‘આ ત્રણ જ માત્ર છે તેની આધનાથી જ મોક્ષ મળે’ તેવો આત્મવિશ્વાસ તે સમકિત છે

પ્ર અમાગમા મમકિત આવ્યું છે તે બંધવાની નિશાની શું ?

જ અરિદ્ધ ત પગમા માએ સમકિતને બંધવાની રાજ નિશાની (વીંગો) બતાવી છે —

૧ મુગુડ ૫ ગીતની જેમ ધર્મ માલગવાની અચત દરિદ્રા પૂજ પ્રેમથી તથા રિતની એકાગ્રતાથી સાભળે

૨ ધર્મની અત્યંત ભૂખ હોય જેમ ભૂખ્યા શ્રાદ્ધવ્રુને પેગર કે લાડવા મળે અને જેટલો આનંદ થાય તે દગ્તા છવને ધર્મ મલવાથી અત્યંત આનંદ થાય

૩ દેવગુડની સેવા ભકિતમા જરાએ આગમ ન હોય વિદ્યામાધકની જેમ એમા તત્પર હોય

પ્ર સમક્ષિના લક્ષણ કેમવા ?

જ સમકિતના પાંચ લક્ષણ છે —

(૧) ઉપશમ — ઉન્ન કષાયો ન હોય પોતાના દુઃખનનુ પણ બુડ થાય તેવું ન રિતારે

(૨) મવેગ - દેવનાઈ મુખને પણ દુ ખરૂંપ માને (પરિણામે દુ ખરૂંપ હોવાની) અને અનંત મુખમય મોક્ષના સ્વરૂપને જાણી તેને મેળવવાની તીવ્ર ઈચ્છા તેને મવેગ કહેવાય છે

(૩) નિર્મેલ - મમારવાસને નારકી કે જેલના બંધન જેવો માની તમા જેવી રહે મુખી મમાગ ઉપર પણ અરૂંચી કટાણો હોય (વૈરાગ્ય હોય)

(૪) મનુક પા - કયાળુ હોય દ્રવ્યથી દુ ખી છુટોના દુ ખ દૂર કરવાની ઈચ્છા હોય ભાવ રી-પાપી-અધર્મિને ધર્મ પ્રમાણવાની ઈચ્છા હોય

(૫) માન્તિકૃય - શ્રદ્ધાળુ હોય જિનેશ્વર ભગવાને જે જે કહ્યું છે તે જ માથું અને ચક્રા વિનાનું છે, એવો અવાગ વિશ્વાસ હોય છે

પ્ર નમ્યદ્વ રના છ સ્થાન કયા ? અને સ્વાન એટલે શું ? જ સમકિત જ્યાં ગહે તેને સમકિતના સ્થાન કહેવાય છે

(૧) આ મા છે

(૨) આત્મા નિય-શાશ્વત છે

(૩) આત્મા -ગોનો કર્તા છે

(૪) આ મા કર્મોનો ભોક્તા છે

(૫) મોક્ષ છે

(૬) મોક્ષનો ઉપાય છે

આ ૭ સ્થાનની જેને પાત્રી શ્રદ્ધા હોય તેને સમકિત હોય મથવા આ છ પ્રકારની સાચી માન્યતામા જ સમકિત રહેતું છે

૩ સમકિત આવવાની લાલ શું?

જ સમકિત આવ્યા વગર ચારિત્ર પાળે તો પણ મોક્ષ મળતો નથી સમકિત વગરનું ગમે તેટલું જ્ઞાન પણ અનાન ઠહેવાય છે તપ પણ કાય-કલેશ ઠહેવાય છે અને સમકિત આવવાથી આત્માને મતારમા વધુ લમણ પડતું નથી જલ્દી મોક્ષ થાય છે

આ સમકિત આવવાથી માણસનું ચિત્ત મોક્ષમા રમ્યા કંઈ છે મસાગમા રહે ન્યા મુખી આવા-પીવા-ભોગવવાનું વગેરે ઠરતું પડે તો કંદે, પણ તે વેકની જેમ એમા એને નસ ન હોય

દશવિધ યતિધર્મ

- ૧ ક્ષમા - હું તમાથમણ છું, તો મારે ક્રોધ ન કરતા ક્ષમા રાખવી જોઈએ
જિનવચનની ભાવનાથી ક્રોધને ઉઠવા જ દેવો નહિ,
અથવા જાગેલા ક્રોધને નિષ્ફળ કર્યો તેને ક્ષમા
કહેવાય છે
- ૨ નમ્રતા - પૂર્વપુરુષસિ હોના શુભો, ગઠિત, માધનાનો
વિચાર કરી પોતે ગમે તેવો જ્ઞાની કે તપસ્વી હોય તો
પણ અભિમાન ન કરતા નમ્રતા રાખવી જોઈએ
- ૩ સ્મરણતા - હું માધુ છું તો મારે શિયાળની જેમ
માયકપ ન કરાય જેવું હૈયામા હોય તેવો દેખાવ
રાખના જોઈએ આત્મશુદ્ધિ સ્મરણ આત્માની જ ધાય છે
મગ્નતા છે ત્યા જ આત્મમાધના છે
- ૪ સ્તોત્ર - આગમનીતિ મુજબ શુદ્ધ ગરેષણા (શોધ)
કરતા કરતા જે કોઈ સુરૂપ, કુરૂપ, મારી-નરમી
વસ્તુની પ્રાપ્તિ થાય તેમા જ મતો રાખી મયમ
નિર્વાહ કર્યો જોઈએ અયોગ્ય તૃષ્ણાનો ત્યાગ તે
સ્તોત્ર
- ૫ તપ - માધુતો તપસી દેવાય તેથી દેહની અસ્થિરતા
અને મક્કમ નિર્જ્જનનો મહાન લાભ બદલી શુદ્ધાના
મુજબ શક્તિ ગોત્ર ચા વિના બાહ્ય-અભ્યંતર તપ
કર્યો તે

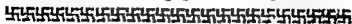
૬ અયમ - સાધુ પોતાની ઇન્દ્રિયોને શૂદ્ધિથી લેખ ગમે
ન્યા હટી ન મૂકે પણ કાળુમા રાખે ઇન્દ્રિયોના
અયમ ચારિત્રને નિન્ના બનાવી દે છે માટે
ચારિત્રને નિર્માણ રાખવા ઇન્દ્રિયોનો અયમ
ખાસ જરૂરી છે

૭ અત્ય - અયનધારી સાધુ જન્યા પછી હવે સાધુથી
જૂકે તો મનના પણ ન આવવું જોઈએ તો જોવાની
તો વાત જ ગી? મન્ય જોવાનાની વાતી કદી
નિષ્કર્ષ જતી નથી તે એક વાત પણ જુદા જાવવાથી
માન્ય સુધીનું બધું તપ અયમ બની નામ છે અને
આત્મા દુર્ગાનિમા ભય છે વસુગામની જેમ

૮ ગૌથ - મનને માગ વિચારથી પવિત્ર ગણવું તે
અનુભવ વિચારને યાકવા માટે નત્યાગ્યોના અભ્યાસ
સુખા પૂજા વિત્ત વગાડવું જોઈએ માથે મસગ પણ
મનની પવિત્રતા માટે પૂજા જરૂરી છે

૯ આર્કિચન્ય - (અપગ્નિહ) અયમના પોષક ઉપકરણો
સિવાય અધિક મમતાથી એક પણ ચીજ મધ્યવી તે
સાધુ માટે પાપ છે જરૂરી રાખેલા ઉપકરણો ઉપર
મૂઠ્ઠા કરવી તે પણ પાપ છે અયમબદ્ધ ઉપર જીવતા
નિરુપ્ત સાધુઓ 'ભવિષ્યમા અમુક વસ્તુ નહિ
મળે' એવા કાયદા-નિમત્ત વિચાર કરતા નથી

૧૦ પ્રમથ્યર્થ - આ શુભો તો સાધુનો પ્રાણ છે મર્વ
સાધનાનો આધાર આ શુભની નિર્માણતા ઉપર છે
દ્રષ્ટિ દેખન મી જોઈને જાણવા ન દેવું આના નિર્માણ
પાવન માટે નવ પાટોનું સુદર પાવન કરવું જોઈએ

(૮)

આ દશ ચતિ ધર્મનું જે પાલન કરે તેજ નાચો
(ભાવ) માધુ છે, અને તેનો જ જલ્દી મોક્ષ થાય છે

માધુ છુવનના મમમ્ત આપારાનું પાવન આ દશ
ચતિધર્મની મિદ્ધિ અર્થે જ છે

શ્રમણ કેવો હોય?

- વમેવા ભોગોને વાટવાની ઇન્દ્રિય ન કરે તે શ્રમણ
- ન સારવામના ભોગોને ચા ન કરે તે શ્રમણ
- જે અભિમાન ન કરે તે શ્રમણ
- જે માયા ન કરે તે શ્રમણ
- જે પોતાની ઇન્દ્રિયોને વશમા રાખે તે શ્રમણ

પાંચ મહાવ્રતો

૧ સર્વથા પ્રાણાનિપાતવિરમણ મત

૨ સર્વથા મૃત્યુવાદવિરમણ મત

૩ સર્વથા અન્નસાદાનવિરમણ મત

૪ સર્વથા મેથુનવિરમણ મત

૫ સર્વથા પશ્વિવદવિરમણ મત

આધુને છઠ્ઠુ ગરિભોજન વિરમણ મત હોય છે

અર્થ—

પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક જીવલિન્ગનો ત્યાગ કરવો તે

પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક સર્વ જૂઠનો ત્યાગ કરવો તે

પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક સર્વ આગીનો ત્યાગ કરવો તે

પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક સર્વ અપ્રકારનો યમ કરવો તે

પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક નવે પશ્વિવદનો ત્યાગ કરવો તે

પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક શત્રુ ખાવાપીવાનો ત્યાગ કરવો તે

આ પાંચ મહાવ્રતોનું જનું છઠ્ઠુ ગરિ ભોજનના યાગના મનનું આધુને આખી જીવગી મુખી પાનન કરવાનું હોય છે

આ પાંચ મહાવ્રતોના નિમંજ પાત્રતથી પચમ ગતિરૂપ મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે

મહાવ્રતોની રૂપ ભાવના

પ્ર આ રૂપ ભાવનાઓ ભાવવી એટલે શું ? અને એ ભાવવાથી શો ફાયદો થાય ?

જ આ રૂપ ભાવનાઓ ભાવવી એટલે વારં વાર એનો હિતથી અભ્યાસ કરવો અને આ ભાવનાઓથી લીધેના પાપ મહાવ્રતના વધુ મજબુત સ્થિત અને વિશુદ્ધ બને છે ઉપરાંત તથા મહાવ્રતની મર્યાદા વધુ જાણે છે અને આ ભાવનાઓની ઉપેક્ષાથી પાપ મહાવ્રતના મર્યાદા બની જાય છે

૧ હા મહાવ્રતની ૫ ભાવના

૧ ઉપયોગ પૂર્વક જન્મ-આગમન કર

૨ જોનારી પાણીની ગરોળા, હિંગાદી દોષ ન લાગે તેવી ઠાગણ પૂર્વક કે, જોનારી લાવી, પ્રકાશવાળી જગ્યામાં ઉભા રહી સારી રીતે જોવી અને વાપરવી, જોયા વગર જોનારી-પાણી વાપરવાથી જીવહિંસાનો મહાવ્રત

૩ ઉપયોગ પૂર્વક જોઈને પુણ્ય પ્રમાણને વસ્તુ લેવી કે મૃત્યુ જોઈએ જોયા વગર વસ્તુ લેવા મૃત્યુવાદી જીવહિંસા થાય

૪ મનને અશુભ વિચારોથી રોકે, કાયાની મર્યાદા હોવા છતાં અશુભ વિચારોથી ધર્મબંધ થાય છે

૫ વાણીને પણ અહિંસક પ્રવર્તારે આવડે આદેશ વગેરે મૃત્યુદ્યોને ન કરે દા ત આવે, જોતો, જાતો વગેરે

સાધુથી ગૃહસ્થને ન કહેવાય (તત્પાર્યમા એવણા સમિતિની ભાવના અહીં કહી છે)

૨ જી મહામતની ૫ ભાવના

૧ હામ્ય, ઠઠામરડરીનો ત્યાગ કરો હાસ્યથી પણ જૂઠું બોલાય ■

૨ માધુમર્યાના સમજી વિચારીને બોલવું વિચાર કયાં વગર બોલનાર મુનિને જૂઠું આવી જવાનો સંભવ છે

૩ ક્રોધમા આવી જઈ તુરત જ બોલવું નહિ ક્રોધાધીન બીજા ઉપર બોલ્યા આજ, અસ્થાખ્યાન દેતા અચકાનો નથી

૪ લોભ-તૃષ્ણામા તળાચેલા મુનિ પણ કોઈ ભૌતિક લાલચ વગેરેથી જૂઠું બોની નાખે માટે તૃષ્ણાને અટકાવવી

૫ ભયથી પણ જુકું બોલાય છે પ્રાણના ભયથી, આજ ફના ભયથી, માગના ભયથી, પણ મુનીએ જુકું ન બોલવું નિર્ભય બની ભવભય આજ સામે રાખી બીજા મહામતની જ રક્ષા કરવી

૩જી મહામતની ૫ ભાવના

૧ ઈર્ષિ રાગ, ગૃહમતિ, શમ્યાતર (વમતિનો માલિક) અને સાધર્મિક (માધુ-માધવી) નો અવગ્રહ (તેના હકની જગ્યા)મા તેની રજા માગીને ઉતરવું

૨ જેટલી રજા આપી હોય તેટલાની ધાગળા કન્વી કે આનંદીજ 'ગળા આપી છે' અને તેટલી જ સુચમ ઉપયોગી વસ્તુ વપરાય

૩ સ્વામીએ અવગ્રહ (જગ્યા) આપ્યો હોય તો પણ વારવાર અવગ્રહની યાચના કરવી કે જેથી માલિકની પ્રસન્નતા ટકે

૪ ગુરૂ મહારાજની આજ્ઞા લઈને જ આંહાર પાણી વાપરવા ભેડાએ, નહિતર ગુરૂઅહત લાગે ઉપરાત વસ્ત્ર, પાત્ર વગેરે ઉપધિ પણ ગુરૂ મહારાજને પુછીને જ ઉપભોગમાં લેવાય અન્યથા અહત લાગે

૫ પૂર્વ ઉપાશ્રયમાં ઉતરેલા માધુ-સાધ્વીનો અવગ્રહ (રત્ન) લઈને જ તે ઉપાશ્રયમાં બીજા આગન્તુક માધુથી ઉતરાય નહિતર કવલ વગેરે દોડાનો સંભવ

ચોથા મહાવ્રતની ૫ ભાવના

૧ આંહારનો સયમ ગળે અનિ વિગમ્યોના ઉપભોગથી અને અનિમાનાએ બ્રહ્મગ્રામી સાધુ ન ખાય બાહ્ય વિગમ્યોવાળા અને અનિ આજ્ઞારથી વિકાર-મૈથુન અભિલાષા બળે છે

૨ વિભૂષા ન કરે ગરીબની ગોલા-ટાપનીય બ્રહ્મભારી સાધુ ન કરે વિભૂષામિત્ર સાધુ બ્રહ્મચર્યની વિરાધના કરનાર બને છે

૩ સ્ત્રીના અગોપાગ -હાથ-પગ, શ્વતન વગેરેને ઈરાદા પૂર્વક રાગથી ન ભૂલે

૪ સ્ત્રી સાથે પરિવ્રય ન કરે વાતચિતનો પ્રસંગ પણ તજે

૫ સ્ત્રી મળધી કથા વાર્તા સાધુ ન કરે કથાની આત્મ પ્રિયથી મન ઉન્માદી-વિકારી બને છે

પાયમા મહાવ્રતોની ૫ શાવના

- ૧ સાધુ મનોહર કે વિરૂપ શબ્દ તાલગી ગગદ્વેષ ન કરે
- ૨ સાધુ મનોહર કે વિરૂપ રૂપ ભોઈ ગગ દ્વેષ ન કરે
- ૩ સાધુ મનોહર કે વિરૂપ રમ્ય ત્રાણી રાગ દ્વેષ ન કરે
- ૪ સાધુ મનોહર કે વિરૂપ નિધ સૂચી રાગદ્વેષ ન કરે
- ૫ સાધુ મનોહર કે વિરૂપ અપર્યાપ્ત રાગ હા ન કરે

રાગ-મમતા-મૂર્છા એજ પન્નિગ્રહ છે માટે પરિમલ્લના
ત્યાગી મુનિએ ઈષ્ટ વિદ્યામા ગગ-ગૃહિ તત્ત્વની ભોજ્યે
(અવનન મારોદ્ધા ના આધાર)

શ્રમણ કેવો હોય ?

- ૧ જે તીર્થ કરદેવની આજ્ઞાને પૂર્ણ આધીન હોય તે શ્રમણ
- ૨ જે યથાશક્તિ શાસનનેવા કરે તે શ્રમણ
- ૩ સદા શુરુનેવામા તત્પર હોય તે શ્રમણ
- ૪ માન અપમાનને સમાન ગતો તે શ્રમણ
- ૫ સુખદુઃખને સમાન ગતો તે શ્રમણ

પટ્ટકાય

૨ પટ્ટકાય હોને કહેવાય છે ?

જ પૃથ્વીકાય, અપકાય તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિ કાય અને યનમય આ છ પ્રકારના છોડોને પટ્ટકાય કહેવાય છે

૧ પૃથ્વીકાય - માટી, કાચુ મીઠું, ફટકડી, સોનું, રૂપું વગેરે ધાતુઓ માટે પૃથ્વીકાય કહેવાય છે

૨ આકાય - કાચુ પાણી, કરા, ઓમ, હીમ, ધરદ, ધૂમમ વગેરેને અપકાય કહેવાય છે

૩ તેડિકાય - ગેસો, ઇલેક્ટ્રીક વાઈટ, અગારા જ્વાલા, ઉગેહો વગેરેને અગ્નિકાય કહેવાય છે

૪ વાઉકાય - પવન, વરોળીયુ વાવાઝોડું, ઇલેક્ટ્રીક પાણી પવન ચાતુ પાણી પવન વગેરેને વાઉકાય છે

૫ વનસ્પતિકાય - આડ, ખાદડા, ફલ, ફૂલ, છાલ થડ, મૂળ લીલકુગ કદમૂળ, વગેરે વનસ્પતિ કહેવાય છે

૬ ઋસકાય - બેઈ દ્રિયલ્લો-કૃમિ, શખ, પોરા અગમીયા તેઈ દ્રિય છોડો-ફીડી, મકોડા, કથવા, માકડ, જી, ફી. વગેરે

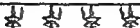
અઈ દ્રિય છોડો - ભમરા, વીછી, કસારી તીડ વગેરે

પચેન્દ્રિય છોડો - નારક દેવ, તિય અપચેન્દ્રિય, મનુષ્યો

પટ્ટકાયને અલયદાન આપનાર માધુએ તેના રક્ષણ માટે પટ્ટકાયને ઓગળવી બેઈએ

અષ્ટ પ્રવચનમાતા

પ્ર આઠ પ્રવચનમાતાનુ પાલન સાધુએ શા માટે કરવાનુ ?

જી લીધેલા પદમહાનતોની રક્ષા, પોપણ અને શુદ્ધિ થાય તે માટે સાધુએ સમિતિ સુધ્ધિનું નિર્માણ પાલન કરવાનું છે આ આઠ પ્રવચનમાતાની ઉપેક્ષા કરવાથી ન્યારિનની ઉપેક્ષા થાય છે

૧ ઈર્ષ્ય મિતિ - જીવ દયાની ખાતર હા હાથ દબિ
નીચી રાખી જોઈને ચાલવું તે ચાલતા ચાલતા ઉચ્ચ
મુખ ગળી ચાલવું, શબ્દાદિક વિષયોમા આસક્ત થઈ
ચાલવું અધ્યાય કરતા કરતા ચાલવું વગેરેના ત્યાગ
કર્વાઈ ઈર્ષ્યમિતિનું નિર્મળ પાવન થાય છે

૨ ભાષા અમિતિ - ક્રોધથી, લયથી હાન્યથી, લોભથી, વાન્યાવતાથી વિદ્યારૂપે જે જોલે નહિ, પાપ વચન જોયે નહિ અને મોઢે મુગ્ધાત્તિ રાખી નિરવધ ભાષા જોવવી તે (આ અમિતિનું પાલન ખીજા મહામતના નિદાનથી છે)

૩ એવણામભિનિ - આહાર, પાણી ઉપાશ્રય, વસ્ત્ર, પાત્ર વગેરની ૩ દો જહિન શોધ કરી મયમના પાવન માટે પ્રાકૃષ્ઠ કરવા ન (પહેલા મહામનના ગચ્છાથે)

૪ આદાનના ઉભત્તનિએપણા મમિતિ - કોઈપણ વસ્તુ
પાત્રાદિ વસ્તુઓ લેતા મનતા પ્રથમ બોધને પૂછ.

છાંને લેરી કે મૂકવી તે (પહેલા મહાવનના રમ્મર ત્રીજી મમિતિમા આવયેતી - આહાર ઉપધી વ લેમનેમ રોગથી પ્રાપ્ત કરી લે છે, અર્થાત્ દોષે પરવા કર્યા વગર લઈ લે તે સાધુ શ્રમણ માગ દૂર થઈ સસારનો વૃદ્ધિ કરનારો કલ્પો છે

૫ પાશ્વિષ્ટાપાનિકા સમિતિ - આપાત (લોકોની આ જવર) જ્યાં ન હોય અને સલોક (લોકોની દુરા પણ દષ્ટિ) ન હોય ત્યાં નિર્જીવમુખિ ઉપર બરામ આખથી ભેદને વડીનીતિ (ઠંડો) કે લપુનીતિ (માનુ માધુએ કંપુ તે

૬ મનોગુપ્તિ - બરામ-અગુજ પાપી વિચારોનો ત્યાગ કરી નાગ ગુભ વિચાર કરવા તે

૭ વચનગુપ્તિ - માન્ય, કંકોર, અગ્રિય, અહિતકારી વાગીનો ત્યાગ કરી નિરવ્ય, મુક, પ્રિય અને પાપ વાળી ભાવની તે અથવા સ્વાધ્યાયાદિ કરવા તે

૮ કાયગુપ્તિ - અપયમનો ત્યાગ કરી કાયાને સયમ યોગોમા ભેડવી તે અથવા કાયસલીનતા છવદયાની અતસાગરનો સાર ચરિત્ર છે અને ચારિત્રનો સાર (ગુહ્ય) આ પ્રવચનમાતા છે આથી બીજુ ચારિત્ર શુદ્ધ્ય કોઈ નથી

પ્રહ્લ્લચર્યની નવ વાડ

(૧) સ્ત્રી, પશુ નપુસક કે હલકા (ચાપી) લોજો જ્યાં રહેતા હોય તેવી વસ્તીમા (ઉપાશ્રયમા) ન રહેવું

(૨) સ્ત્રી સાથે માતશીત કરની નહિ કે એની માથે હાથવું નહિ

(૩) સ્ત્રી જે જગ્યા ઉપર બેઠી હોય તે જ યા ઉપ-
૪૮ મીનીટ સુધી બેમવું નહિ

(૪) સ્ત્રીને કે એના અગોપાગને બધીને જોવા નહિ

(૫) સ્ત્રી-પુ, પત્ની (ક પતિની) પ્રેમની વાનો શીતના
ઓઠે રહી માલજવી નહિ

(૬) મ સાગીપણામા સ્ત્રી જોડે કરેલા મોહના ચાળા
યા ઠરવા નહિ

(૭) ખર્લું દ્રવ્ય, દહીં ધી વગેરે વિ ઇન્દ્રો વિકાન્ત
કરનારી હોવાથી તે વાપરવી (ખાવી) નહિ (પ્રણીત ધીથી
નીતરતા આહારનો ત્યાગ કરવો તે)

(૮) અતિ આહાર કરવો નહિ અવરાતિયા થઈ
વાપરવું નહિ (લૂંટો ખોરાક પણ અતી વાપરવાથી વિકારનું
કારણ બને છે)

(૯) શરીરની ગોણા-ટાપટીપ કરવી નહિ

આ નવ પ્રહ્લ્લચર્યની વાડોનું પાલન સાધુ કરે તો જ
નિર્મળ પ્રહ્લ્લચર્ય પાળી શકે, અર્થાત્ આ નવવાડોનું નિર્મળ
પાલન તે જ પ્રહ્લ્લચર્ય છે

સ્ત્રી તો સાધુના શ્રવનમાથી ભૂલાઈ જ જવી જોઈએ

ગાયરીના ૪૭ દોષો

ઉદ્ગમના ૧૬ + ઉત્પાદનના ૧૬ + એવલુના ૧૦ +
નાકવીના ૫ = ૪૭ દોષ

- ૧ આધાકર્મ - માધુના માટેજ ગૃહસ્થે પહેલેથી તૈયાર કરલા આહાર-મલી, વચ પાન વગરિ વગેરે લેવું તે
- ૨ ઔદેગિક - પહેલા ગૃહસ્થે પોતાના માટે અશનાદિ તૈયાર કર્યું હોય, પણ પાછળથી માધુને વહોરાવવા માટે તેના ઉપર સસ્ત્રાગ વગેરે કરેલું લેવું તે
- ૩ પૂર્તિકર્મ - શુદ્ધ અશનાદિમા હોગિત અશનાદિનો છાટો વગેરે ખરેલો હોય તેવું અશનાદિ વહોરવું તે
- ૪ મિશ્ર - ગૃહસ્થે પોતાના કુટુંબ માટે અને સાધુ માટે લેણ રાખેલું લેવું તે હા ત એક મુઠી ચોખા કુટુંબ માટે અને એક મુઠી ચોખા સાધુ માટે ગધવા તે
- ૫ સ્થાપના - માધુને વહોરાવવા માટે ગૃહસ્થે જીવન જાત્રીને રાખેલા આહારપાણી લેવા તે
- ૬ મોક્ષ - સાધુનું આગમન થવાના કારણે મિષ્ટાન્ન વગેરે ઉત્તમ દ્રવ્યનો લાભ મળે એ હેતુથી પોતાના પુત્ર પુત્રી વગેરેના લગ્ન વહેલા કર કે મોજ કરે તે અથવા રનોડાનું ઉદ્દાટન સાધુના નિમિત્તથીજ થાય તે
- ૭ પ્રાદુર્ભરણ - રસોડા વગેરેમા અધારૂં હોય અને માધુ મહારાજને વહોરવા માટે લાઈટ કે દીપો વગેરે કર અને તે પ્રકાશમા સાધુ વહોરે તે

- ૮ ક્રીત — માધુને વહોરવા માટે ગૃહસ્થે જાગરમાથી ખરી દી લાવેલુ વહોરવુ તે
- ૯ પ્રામિત્યક — માધુને વહોરવા માટે ગૃહસ્થે આડા શીપાડોગી પામેગી ઉછીનું લાવેલુ વહોરવુ તે
- ૧૦ પરિવર્તિત — માધુને આપવા અ વોગદવો કરી લાવેલી વસ્તુ લેવી તે દા ત વેણેગલ ધી આપી ગુહ ધી લાવી વહોરવુ
- ૧૧ અવયાદત — કૃપાશ્રયમા મામે લાવી ગૃહસ્થ આહાર પાળી વગેરે વહોરાવે તે
- ૧૨ ઉદ્ભવિન્ન — ડબા/ વગેરમા રહેલી વસ્તુઓ સાધુને વહોરાવવા માટે ડબાટ ઉઘાડીને આપેલી વસ્તુ વહોરવી તે અથવા ધીના ડમાનુ મીલ તોડી સાધુને ધી વહોરાવે તે
- ૧૩ માલ્લાપદૃત — ગૃહસ્થ સાધુને વહોરવા છીકા, માળ કે લોયરા વગેરેમા જઘને વસ્તુ લાવે તે
- ૧૪ આચ્છેદ — મીઠા પાનેથી બજાતકાળે છીનવી (પડાવી) લાવેની વસ્તુઓ ગૃહસ્થ પાનેથી લેવી તે દા ત ચોરે લાવેલુ ધી વગેર વહોરવુ
- ૧૫ અનિરુદ્ધ — વસ્તુના અનેક માલીક હોય અને તેમાથી એક જણ બીજા માલિકોની પરવાનગી વગર સાધુને આપે તે
- ૧૬ અધ્વપૂરક — સાધુઓને આવેલા જાણી રધાતા ભાત કે દાગ વગેરમા નવા ચોખા, પાળી ઉમેરે તે જા ત દાગમા પાણી
- ૧૭ ધાત્રીદોષ — ગૃહસ્થોના બાગકોને રમાડે, હસાડે કે
- 卐—卐—卐—卐—卐—卐—卐—卐

લાડ લડાવી તેમના માગાપને ખુશ કરી ભિક્ષા મેળવવી તે (ધાવમાતાનું કાર્ય કરવું તે)

- ૧૮ દ્વિતિદોષ — ગૃહસ્થોનો સદિયો વગેરે તેના સગા વન્ધાલાને પહોંચાડી ભિક્ષા મેળવવી તે
- ૧૯ નિમિત્તદોષ — ત્રાધુ જયોતિષ, નિમિત્ત વગેરે જાળીતો હોય અને તે નિમિત્ત વગેરે ગૃહસ્થોને કદી ભિક્ષા મેળવે તે
- ૨૦ છુલિકા — પોતાની જાતિ કૂળ, કળા વગેરે ગૃહસ્થને જાળીતી ભિક્ષા મેળવવી તે
- ૨૧ વનીપક — હું અમુક જુદા વનરોનો ભાગ છું, હું અમુક ગ્રામીણનો છું વગેરે ગૃહસ્થને જે જાળીત હોય તેની જોળખાણ આપી ભિક્ષા મેળવે તે
- ૨૨ ચિકિત્સા — ગૃહસ્થને દવા ગૌરવ, દેવ વગેરે જતાવીને ભિક્ષા મેળવવી તે
- ૨૩ કોધદોષ — વિદ્યાનો પ્રભાવ, તપનો પ્રભાવ, શ્રાપ આપવાનો જય ગૃહસ્થને જતાવી ભિક્ષા મેળવવી તે
- ૨૪ માનદોષ — ‘હું ગમે ત્યાં જઈ ત્યાંથી ભિક્ષા મળે જ’ આવા અભિમાનથી ભિક્ષા માટે જાય અને ત્યાં પણ અભિમાન જતાવી ભિક્ષા લાવે તે
- ૨૫ આયાનાપ — રૂપ કે વેશનું ખરાવતાં કરી ભિક્ષા મેળવવી તે
- ૨૬ લોભગ્રાપ — અમુક ઇષ્ટ વસ્તુ લાવવાના તકનીકથી ભિક્ષા માટે જાય અને તે વસ્તુ જ્યાં સુધી ન મળે ત્યાં સુધી બીજી વસ્તુ ન વહોરતા ફર્યા કરે અને ઇષ્ટ મળતા લાવવી તે

- ૨૭ પૂર્વપશ્ચાન્ન સસ્તન — દાન આપનાર દાતાના સદ્
કે અસદ્ ગુણોની પ્રસશા કરી લિધા મેળવવી તે
- ૨૮ વિદ્યા — પોતાની પાસે રહેલી કોઈ વિદ્યા દ્વારા લિધા
લાવવી તે
- ૨૯ મત્ર — પોતાની પાસે રહેલા મત્ર દ્વારા લિધા
લાવવી તે
- ૩૦ યુગ્મ — આખા આજવાના અજન વગેરેના પ્રભાવે
અલ્પ રીતે લિધા લાવે તે
- ૩૧ યોગ — પાદ્મપાદિના પ્રભાવે લોકોને આકર્ષી લિધા
મેળવવી તે
- ૩૨ મૂળકમ — સ્ત્રીઓને ગર્ભધાન ગર્ભપાત, ગર્ભસ્તબ્ધન
વગેરેના ઉપાયો બતાવી લિધા મેળવવી તે
- ૩૩ શક્તિગ્રાપ — આધાકર્મોદિ દોષોની શકાથી ગાચરી
પાણી લાવવા તે
- ૩૪ અશ્વિતગ્રાપ — કાચા પાણી વગેરેથી ખરડાયેલા કાચ કે
વાસણ હોય અને તેનાથી ટુકમ્મ વડોરાવે તે
- ૩૫ નિમ્બિપ્ત — કાચાપાણી, વનસ્પતિ કે અગ્નિ ઉપર
રહેલી વસ્તુ લઈ સાધુને વડાગાવે તે
- ૩૬ પિહિત — મોગા ભારે વાસણમાં દૂધ, દહીં, ધી વગેરે
હોય અને તે આખું વાસણ ઉપાડીને સાધુને વડોરાવે તે
- ૩૭ મહરિત — પૂર્વે વાટકી, યાજી કે ત્રમચા વગેરેમાં
રહેલી વસ્તુ ગમે ત્યાં સજીવ કે નિર્જીવ ભૂમિ ઉપર
ફેંકી દઈ તેનાથી વડોરાવે તે
- ૩૮ દાયવદોષ — બાળક, વૃદ્ધ, હુકા, આધળા કે ગલિણી
સ્ત્રી વગેરે દાતાઓ પાસેથી લિધા લાવવી તે

- ૩૯ લિન્મિત્ર — અવિત્તા સચિત્ત મિત્ર કરી ગૃહસ્થ
વહોરાને તે આ ભક્તિથી, પ્રદેશથી કે અનાલોગથી અને
- ૪૦ અપરિણત — જે વસ્તુ હજી અવિત્ત થઈ નથી તેવી
વસ્તુ વહોરની તે હા ત તરતનો કાઢેયો કેરીનો રમ
- ૪૧ ક્ષિપ્ત — દૂધ દહી, ઘી વગેરે ચીજણા દ્રવ્યો ઉત્પન્ન
થી નાધુને અકમ્પ્ય છે લપટના વગેરે દોષોની વૃદ્ધિના
કારણે
- ૪૨ છર્દિત — સાધુને વહાગવતા ગૃહસ્થ છાટા પાડતો
પાડતો વહોરાને તે
- ૪૩ અયોજના — આદની ખાતર મનગમતી વસ્તુઓ
એ જીનમા ભેગી કરીને વાપરવી તે હા ત મોળા
દૂધમા ખાડ નાખી વાપર
- ૪૪ પ્રમાણાતિક્રમ — પોતાની ભુખ કળતા વધારે વાપરવું
તે જેટલા આહારથી પોતાનો નયમનિર્વાહ થાય તટલું
વાપરવું તે પ્રમાણમર ઠહેવાય અને તેનું ઉત્પન્ન
કરવાથી અભિપ્રાય, તાવ, જડના વાયુ વગેરે દોષો જન્મ છે
- ૪૫ આગારદોષ — જોનગીમા આંત્રી મનગમતી વસ્તુની
પ્રગમા કળતા વાપરવું તે અથવા આપનાર પૃષ્ઠની
પ્રગમા કળવી આ ગમરૂપી અગ્નિ ચારિત્રને બાળી
ખાખ કરે છે
- ૪૬ ધુમગાય — જોવરીમા આવેલી અણગમતી વસ્તુની
નિંદા કે આપનાર પૃષ્ઠની નિંદા-દેશ કળતા વાપરવું
તે આ દોષ ચારિત્રને મલીન કરે છે

૪૭ કારણભાવ — ગાધુએ નીચે મુજબ ૯ કારણે આહાર પાણી લેવાના છે

૧ ક્ષુધાનેદનીય સમાવવા ૨ સેવાલક્ષ્મિ કરવા
૩ ધર્માનગિતિ પાગવા ૪ પ્રમાર્જનાદિ સયમ માટે
પ્રાણ ટકાવવા અને ૬ ધર્મચિંતા માટે આ ૯ કારણ
મિવાય જીવનની લાવચ કે આહારમજાથી ગમે ત્યારે
ગમે તે વાપ નાર ગાધુ દોષનો ભાગી ભને છે

મુચના ૪૭ દોષનુદિત ગોચરી-પાણી લાવ્યા પછી
પણ ને આ છે લા પાચ આસેવણના દોષો ન ગળવામા
આવે તો તેની ઓછા શુદ્ધિ નિષ્ફળ જાય છે મિના-
આવેલુ વહાણુ ફૂળી જાય છે

આહારની શુદ્ધિ ઉપરજ સયમની શુદ્ધિ અને વ્રદ્ધિ
થાય છે આ ૪૭ દોષોને જાતી તેને ટાળવા હરકે
સાધકે મયતનશીલ જનવુ જોઈએ

દશવિધ સામાચારી

૧ ઇન્દ્રાકાર — કેઈપણ માધુને કામ જનાવતુ હોય તો તેની ઈન્દ્રા પૂછવી જોઈએ કે ‘આનુ માટે કામ કર્યો ?’ નાધુથી હુકમ ન કરાય આ ઈન્દ્રાકાર સામાચારીનું પાલન કરનાર માધુને આભિયોગીક કર્મનો લ્હય વાય છે અને ઉચ્ચોત્ત જ પાય છે

૨ મિથ્યાકાર — સાધુ પ્રત્યે અપરાધ થયો કે મયમ વ્યાપારમાં જે ઠોઈ ભૂલ થક-હોય થઈ જાય તેનું તગતજ મિત્રામિ દુષ્કંડ દેવું જોઈએ પોતાની મૂલના સ્વીકારપૂર્વક અને પશ્ચાત્તાપ સાથે આ મિત્રામિ દુષ્કંડ દેવાથી તે દુગીતનો (પાપનો) લ્હય થાય છે

૩ તથાકાર — ઠોઈપણ આના ગુરૂમહાશય કર્મભાવે ત્યારે તરતજ તત્ત્વિ (સ્વીકાર) સદભાવ પૂર્વક કર્યુ જોઈએ જૈન શામનના ભવબીડ ગુરૂમહાશય આપણ કલ્યાણ થાય તેવીજ આજ્ઞા કરે માટે તેની અવના ન કરવી

૪ આવગ્રમહિ — રતનથીના કામ માટે ઉપાશ્રયની (વમતિની) બહાર જતા આવગ્રમહિ બોલરી જોઈએ પોતાને ખ્યાલ રહે કે મારાની શકા વગેરે ટાળીને બહાર જઈ રહ્યો છું બીન જરૂરી બહાર જવાનું નથી માધુ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રના પોષક કારણ વગર ઉપાશ્રય બહાર જાય તો તેને કર્મબંધ થાય છે જિનાજ્ઞાન ગ મુખાવાદથી થાય છે

૫ નિમીહિ — નાનાદિ કાર્યના પ્રયોજને બહાર ગયા પછી તે કાર્ય પતી ગયા પછી પુનઃ ઉપાશ્રયમા રેમતા નિમીહિ બોલવી જોઈએ આથી બહારના કાર્યનો નિયેધ થાય છે શુરમહારાજની આગાતનાનો પગિહાર થાય છે

૬ પૃચ્છા — ગ્લનપત્રી સળધી કોઈપણ પ્રયોજન ઉપસ્થિત થાય ત્યાર શુરમહારાજને અથવા શુરમમત સ્વમિગ દિને પૂછવાથી તે કામ કયલુકારી અને નિર્જરાનુ કારણ બને છે ચરચદનાપૂર્વક વર્તવાથી કર્મબંધ થાય છે

૭ પ્રતિપૃચ્છા — પહેલા શુરમહારાજે કોઈ કામ આપણને બતાવેતુ હોય, પણ તે કાર્ય કરવાનો અવસર આવે ત્યાર ફરીથી પુછી તેણે જોઈએ કેમકે કહાગ તે મોપેતુ કામ પતી જાય હોય, અથવા તે બારી નાં બંદલે બીજી કાર્ય સોપવાનુ હોય, અથવા તે કાર્ય હાલમા ન કરવાનુ હોય, એની ખબર પડે

૮ છદના — ગોચરી પાણી લાગ્યા પછી સાધુએ ને નિમ ત્રણ વિનતિ કરવી જોઈએ કે આગાધી મને લાલ આપવા કૃપા કરો તે પણ શુરમહારાજની માજાથી તે પણ પહેલા બાકુમુનિને, ગ્જાનને, તપસ્વીને, વગેરના કેમ સાચવીને વિનતિ કરવા જતા લાલ ન મળે તો પણ નિર્જરાનો લાલ થાય છે બધમા કે નિર્જરામા નિમિત્તકાળ આત્માનો શુભાશુભ પગિણામ છે, નહિ કે મહાજામહાજ

૯ નિમ ત્રણા — ગોચરી પાણી જતા પહેલા શુરમહારાજને પૂછવાનું કે હું બીજા સાધુ મહા માએ નિમિત્તે લાવું ?

શુરૂ આજ્ઞા કરે તો પછી તે સાધુ મહાત્માઓને પૂછીને
ગોચરીપાણી લાવવા તે

૧૦ ઉપસંપદા-જ્ઞાન, વિનય, તપ કે ચારિત્ર નિમિત્તે બીજા
ગચ્છના આચાર્યની નિધા સ્વીકારી તે પોતાના
સમુદાયમાં જ્યાં તથાગ્રકારની જ્ઞાનાર્જન માટેની,
અન્યથા વગેરે માટેની અગવડ ન હોય ત્યારે બીજા
ગચ્છની નિધા સ્વીકારવાની છે, પણ સ્વેચ્છાચારે
કે શુરૂ સાથેના અભુમનાવે નહિ

આ પગ્મ પવિત્ર સાધુન્યાનુ વિશુદ્ધ પાલન કરનાર
સાધુઓ અનેક લોકોના અચિન જ્ઞાનાવરણીયાદિ કર્મોને
અપાવે છે

શ્રમણ કેવો હોય ?

- ★ જે તપ કરે તે શ્રમણ
- ★ જેનું મન પવિત્ર હોય તે શ્રમણ
- ★ જેણે હોય તેણે જોયે તે શ્રમણ
- ★ જે દામા ધારણ કરે તે શ્રમણ
- ★ જે શુરૂઆતમાં જે તે શ્રમણ

બાર ભાવનાઓ

૧ અનિત્ય ભાવના —હે જીવ! જગતના મર્વ સયોગો અનિત્ય છે તું વિચાર કર કે જગતમા કઈ વસ્તુ સ્થિર છે કે તુ તેને મારી મારી કરી રાગ કરે છે? તેની ખાતર અનેક પ્રકારના કુલેશ અને પાપો કરે છે? જગતમા એક આત્મા જ સ્થિર છે માટે તેનાજ ઠ યાગુની ચિંતા કર

૨ અશરણુ ભાવના —હે જીવ! આ જગતમા જીવને ધન, કુટુંબ વગેરે કોઈ રક્ષણ આપતું નથી રોગના દુ અધી, ઘડપણના ત્રામધી, મૃત્યુના આક્રમણથી તારૂં સ્વપ્ન ઝગ્નાર કોણ છે? મર્વશના ધર્મ મિવાય આ જીવને પરલોક જતા કોઈ શરણુ નથી

૩ સસારભાવના —હે જીવ! આ સમાર વિચિત્ર છે, માતા મરીને પત્ની થાય છે, મિત્ર મરીને નાતુ થાય છે વગી હે જીવ! જે સમાર જન્મ-મરણ-મરણ, અનેક રોગો, નવાઈ અને પ્રપચના દુ ખોથી ભરેલો છે, એવુ તુ તારી નજરે જોવા છતાં તે ન સાર ઉપર મોહ શાને થાય છે? દેરાગ્ય કેમ થતો નથી?

૪ એકત્વ ભાવના —હે જીવ! તું એકનો જન્મ્યો છે અને એકલો મરનાનો છે એકનો ઠર્મ કંઈ એકલો જ ભોગવે છે તારૂં આ જગતમા કોઈ સાચુ મથુ નથી છતાં તા મારૂં મારૂં મારૂં કરી ફલેગ પામે છે?

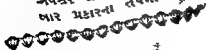
૫ અન્યત્ર ભાવના — હે હવે તું આ દેહથી, વાગ
નાથાપથી, ધનથી, ભગવાઓથી વફા જુદો છે તારે
અને એને કંઈ સબંધ નથી તારૂં એનાથી કંઈ કિંતુ
નથી જતા તું તેને વગ શાનાટે માને છે' તેને તે
પણે ના નામ લાગવાના છે' તેનો વિચાર કર.

૬ અર્થાચ ભાવના — હે હવે તું જે શરીર કુપર મોહ
હરી ગયો છે, નવ દિ તું જેની વિચાર કરે છે તે શરીર
શામાથી કુપર થયું છે' તેની અદ્ય દેશ નદા પાંચો
ભરેલા છે, જેની અગ્ર દેશ નાનોના વાન છે, અને
તેને જો વજન ટકવાનું છે તેને તું અગ્રગ્ર નિષ્ઠ
વિદ્ય હરીશ તો અને ત શરીર કુપર થઈ જાય થયા
વાર નહિ ને

૭ આશ્રય ભાવના — હે હવે નિશ્ચય અવિચલિ
દાસ, અને દુષ્ટોના આગ્ર આશ્રયના ન આર-
તું મૂક છે તેથી તું અન કિંતાથી આ આ સમાધાન
ભરે છે માટે તેને કર કરવા પ્રયત્ન કર.

૮ સંવર ભાવના — હે હવે તને આ ભવ કર સંસાર
દાગના નાથી છોડવાનાર વચ્ચેલ વિ-વિષમ
દાસનો નિમજ, અને સમિતિ-પ્રિય નિર્મળ પાવન
આ વાગ સંવરધર્મ છે તેજ તારા આત્માનું કલ્પ વૃ
દનાર પદ્મ મિત્ર છે માટે અવસર પામી તારા
હવનમા તેનો પૂજ આદર કર

૯ નિજ રા — હે હવે સકામ નિર્વાર કરે સુખ
અવસર પામ્યો છે તો તું સુખથી રહે કર
નાર પ્રકારના તપમા વિવર્ધન

બધા કર્મો બળીને ભસ્મીભૂત બની જાય અને તું
શુદ્ધસુવર્ણની જેમ નિર્મળ બની જાય

- ૧૦ લે કસ્વરૂપ ભાવના —હે છવા! તું ચોદ રાજકોકના
સ્વરૂપનો વિચાર કર તેમા આરોવા અનત છવો અને
પુત્રવોનો વિચાર કર તેમના મન્ધાન, આયુષ્ય
મિત્રિ વગેરેનો વિચાર કર જેથી તારૂ અપગ મન
સ્થિર બને
- ૧૧ બોધિ દુર્લભ ભાવના —હે છવા! આ જગતમા
મોટું રાજ્ય મગધ, સુદર સ્ત્રીઓ મળવી, મગધ
મળવા, ખૂન ધન મગધ, માન-મન્માન મળવા
વગેરે ખૂબ મહેતુ છે ભૂતકાગમા આપણા છવને તે
વસ્તુઓ તો અનતીવાર મનીને ચારી મધં પણ એક
માત્ર જૈનધર્મની પ્રાપ્તિ થવી તેજ દુર્લભ છે તવા
તત્વના નિર્ણયમા નિપુણ એવી બોધિ જ દુર્લભ
તે તને આજે તાના મહાન પુણ્યના ઉદયે મળી છે તો
તુ તેજ તારા પ્રાણની માફક રક્ષણ કરજે, અને તેને
નતકાર્યોથી રક્ષણ કરજે
- ૧૨ ધર્મ સ્વાધ્યાત ભાવના —બહો! રાગદ્રેષને છતનારા
એવા અનતઉપકારી જિનેશ્વરદેવોએ ભવનો ઉછેદ
કરનારો કેવો સુદર દમ્માદિ આ પ્રકારનો ધર્મ
બતાવ્યો છે? કેવો પૂર્વાપરવિરોધ વગરનો નવ તરોનો
પ્રકાશ કર્યો છે? કયા જિનમત અને કયા અમબદ્ધ
પ્રલાપ કરનાગ અન્યમતો!

- ૭ અરતિ પરીસહ — સયમમા પ્રતિકૂળતાના કારણે કટાણે આવે ત્યારે અધૃતિ ધારણ ન કરતા તેને સારી લાવનાઓથી, લાવિમા યનારા કર્મ વિપાકને વિચારી અહિયા પ્રતિકૂળઓને મહવાના મહાન લાભને જાણીને અરતિને દૂર કરવી તે
- ૮ સ્ત્રી પરીસહ — રૂપવાન સ્ત્રીને જોઈને વ્રજાથર્થભાષી જરાયે મન ચલાયમાન ન કરતા સ્થિર રાખવું તે
- ૯ સ્વર્ગ પરીસહ — આમાનુષામ વિહાર કરતા રસ્તામા કાટા, ગાંઠા, ખાડા આવે તોપણ આકુળ-આકુળ ન થતા સમ્યક્લાને સહન કરવું તે
- ૧૦ નિપદા પરીસહ — રમશાન કે શૂન્યધરમા કાઠિન્સગ્ગ કરી ઉભા હોઈએ અને ત્યાં કોઈ વ્યતર કે દુઃખ માણસો ઉપદ્રવ કે વા આવે તો પણ ન ગભરાતા કાઠિન્સગ્ગમા સ્થિર રહેવું તે અથવા આધ્યાય માટે ત્યાં બેઠા હોય અને ઉપદ્રવ થાય તો મમ્યગૂ સહન કરે
- ૧૧ શમ્યા પરીસહ — ગમે તેવો ખાડા ખસિયાવાળો પૂજવાળો પવન વગરનો કે પવનવાળો ઉપાધ્યય કે વમતિ મળે તોપણ મનમા દુઃખ લાવવું નહિ તે
- ૧૨ આકોશ પરીસહ — કોઈ માધુનો તિરસ્કાર કરે કે કડવો શબ્દ સંભળાવે તો પણ સાધુ તેના ઉપર શાંત ન કરે
- ૧૩ વધ પરીસહ — સાધુ પર કોઈ પ્રહાર કરવા આવે તોપણ તેના ઉપર દ્વેષ-વર ન રાખતા મારા પૂર્વકૃત કર્મ ના વિચાર હે, એમ સમજી મમતાલાને મહન કરે

- ૧૪ યાચના પરીસહ — સુયમને ઉપયોગી કેઈ પણ વસ્તુ
ની જરૂર હોય તો ગૃહસ્થની પાસે યાચન-માગતી
કરતા સાધુને શરમ ન આવવી જોઈએ.
- ૧૫ અધ્યાત્મ પરીમહ — માગવા છતાં ગૃહસ્થ ન આપે
તોપણ મનમાં ચોક્કસ કે ગૃહસ્થ ઉપર રોષ ન કરતા
'માગ લાભાતરાયનો ઉદય છે' એમ ચિંતવે.
- ૧૬ મૈત્ર પરીમાન — રાગ જ્ઞાન તો મેલું નહિ તેમજ
હાથ રોય ન કરતા કમતાબારે અશાન્તાકર્મનો વિપાક
સમજી મહન કરવા ત.
- ૧૭ તૃણપર્શ પરીમાન — મથારા મટે લાનેલા તૃણાદિની
જાતી શરીરને લાગે તાપણ દુખ ન થતા અમ્બક્ષ
સંજન કરે.
- ૧૮ મહા પરીમાન — મરીર ઉપર મેલ રોગો જોઈ એક ન
કરે તેમજ તેને સમીને કે પોઈને કારે પણ નહિ પણ
તે મેલ નાપુછવનનું નવ કાર સમજી અમ્બક્ષ મહન
કરે.
- ૧૯ મતકાર પરીસહ — વાપુનો કેઈ સમર — સન્માન
તે નો કલાઈ ન બાધ બન અકર ન થાય તા ખેડ

વરણ તોડવા માટે અધિકનાની વગેરની ભડિત વિનવ કરે
 ૨૨ અમ્યકેતવ પરમાત્મ — શ્રીજી ધર્મોના નમતકારા વગેરે
 જેથી પોતાના ધર્મથી નવાયમાન ન થતા સ્થિર રહેવું તે
 આ ૨૨ પગ્ગિહોને સમ્યક્ સહન કરનાર સાધુ શીખ
 ભવનાગર તરી બાંધ છે

શ્રમણ કેવો હોય ?

- ❁ જગતસ્વભાવનો વિચાર કરે તે શ્રમણ
- ❁ સમિતિ સુપ્તિના પાવનમા અપ્રમત્ત
હોય તે શ્રમણ
- ❁ મહાવ્રતોને કિંમતી ધન ગણે તે શ્રમણ
- ❁ પ્રતિકૂળતામા આનંદ માને તે શ્રમણ
- ❁ દીનિ-પ્રતિજ્ઞાથી ૫૦ રહે તે શ્રમણ

બાહ્ય અભ્યંતર તપ

- ૧ અનંગત — ઉપવાસ, આયગિલ એકામણુ વગેરે કરવું તે.
- ૨ ઉલ્લોહગી — પોતાની જૂઠા કરતા ૨-૫-૭ કાગિયા ઓઠુ ખાવું તે
ભાવથી ઉલ્લોહગી-જિનવચનની ભાવનાથી કોપાદિનો પ્રતિદન ત્યાગ કરવો આ બંને પ્રકારનો ઉલ્લોહગી તપ શ્રવસાધ્ય છે
- ૩ વૃત્તિમક્ષેપ — (દ્રવ્ય સમેપ) ખાવાની ચીજોનુ અભિગ્રહપૂર્વક નિયમન કરવું તે દા ત 'આજેમારે ૫-૭-૧૦ ચીજોથી વધુ ન ખાવી' આવી પ્રતિજ્ઞા કરવી તે
આમા ઇચ્છાનિરોધ હોવાથી મહાન કર્મનિર્જંગના લાભ થાય છે
- ૪ રમત્યાગ — (વિગઈ ત્યાગ) વિકારના કાગ્લબૂત એવા ધી, ક્રોધ દહી, મિઠાઈ વગેર વિગઈઓનો યથાશક્તિ જાજ ૧-૨-૩-૪-૫ નો પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક ત્યાગ કરવો તે આ રમત્યાગરૂપ તપથી બ્રહ્મચર્ય સહેવાઈથી પાળી શકાય છે
- ૫ કાયકલેશ — શાસ્ત્રનીતિ મુજબ લોચ કરાવવો શરીર સેવાનો ત્યાગ કરવો, કાયકષ્ટકારી વીરાગનાદિ આસનો કરવા વગેર આ કાયકલેશ તપ સસાન્મા નિર્વેદનુ

કાન્ધુ છે આગનમા કાયનિરોધ થવાથી હવદયા,
પરલોકદદિ અને અન્યોનું બહુમાન એ શુભો છે
લેાચમા દેહમૂર્ચ્છાનો ત્યાગ, સુખશીલતાનો ત્યાગ અને
સહિષ્ણતાશુભ કેળવાય છે

૬ સ્તલીનતા — (૧) ઇન્દ્રિયસ્તલીનતા-માનનરમા વિ' ચેમા
રાગદ્વેષ ન કવે તે

(૨) કપાયસ્તલીનતા-ઉદયમા આપેલ કપાયેને નિષ્કુળ
કરવા તે દા ત આખ લાલ ન કવે, હજને કાષુમા
રાખવી, હાથ ખગથી કાઈને માર્યો નહિ, મન બગાડવું
નહિ વગેરે જે કપાયો મત્તામા પડ્યા છે, તેને ભગવા
હેવા નહિ

(૩) ચેગસ્તલીનતા — અશુભ મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિ
રોકી શુભમા પ્રવૃત્તિ કરવી તે

(૪) વિવિકતમસ્તલીનતા — મી, પશુ, નપુસક આદિથી
રહિત સ્થાનમા રહેવું તે

ઉપરોક્ત ■ પ્રકારના તપને બાહ્યતપ કહેવાય છે

પ્ર આ છ ને બાહ્યતપ કેમ કહેવાય છે?

જ ૧ બાહ્ય એવા દેહને તપાવતો હોવાથી

૨ બાહ્ય જૈનતરમા પણ તપ તરીકે પ્રસિદ્ધ હોવાથી

૩ અન્ય ધર્મવાળાઓએ પણ સ્વકલ્પનાથી સેવેલો
હોવાથી,

૭ પ્રાયશ્ચિત્ત તપ — મૂળ શુભ (પાન મહામતો, અણુમતો)
ઉત્તરશુભ (પિંડવિશુદ્ધિ, શિશ્નામતો વગેરે) મા લાગેલા
અતિચાર-દોષોને 'ગીતાય' શુરુમહાશબ્દ 'આગમ સરળ
' હૃદયે પ્રગટ કરી જે પ્રાયશ્ચિત્ત આપે તે કરવું તે

૮ વિનય તપ — આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સ્નાતિક, શાની તપસ્વી વગેરેનો વિનય કરવો તે

૧ ત ૧ તે આવે ત્યારે ઉભા થવું

૨ જોસવા આસન પાથરવું

૩ બહારથી આવતા હોયતો સામે લેવા જવું

૪ બહાર જતા હોય તો સાથે જવું

૫. તેમની સામે જેમ તેમ યોગ્ય નહિ

૬ તેમની ઇચ્છા મુજબ વર્તવું

આ વિનયતપથી આઠે પ્રકારના કર્મનો ફાયદા થાય છે અને ‘વિનયમૂનો ધર્મો’ ધર્મોનું મૂળ પણ વિનય જ છે

૯ વૈયાવચ્ચ — ધર્મના-સચમના આરાધકની અન્નાદિથી ભક્તિ કરવી તે

આચાર્ય ઉપાધ્યાય, ગુરુમહારાજ, તપસ્વી, નવદીગિત, મિત્રા આદિ જાગસાધુ વગેરેની સેવાભક્તિ કરવી તે

૧૧ ૧ ગોચરી પાણી લાવી આપવા.

૨ તેમનું પગલેહન કરવું

૩ તેમનું આમન સચારે પાથરવું

૪ તેમનું માનુ વગેરે પરકવવું

૫ તેમના કપડાનો કાપ કાઢવો

૬ વિહારમાં ઉપધિ વગેરે ઉપાડવી

૭ શ્રમિત ગુરુમહારાજ ઇત્યાદિના હાથપગ વગેરે દબાવવા

આ ભક્તિ, વિધિ અને બુદ્ધિની નિપુણતાપૂર્વક કરવાની છે

૧૦ સ્વાધ્યાય : ગુરુમહારાજની આજ્ઞા મુજબ અને કાળવે
ગાના તમામ પૂર્વક સત્ગુણોના અધ્યયન - ભજનુ તે
ભાવાવાની મરાળ આપૃત્તિ કરવી

‘મજ્જાય નમો તવો નત્થિ’

સ્વાધ્યાય સમાન બીજો શ્રેષ્ઠ તપ નથી માટે ભજનુ
ભજાપનામાં આગમ્ય ન કરવી

૧૧ ધ્યાન - ચિત્તને અન્તર્મુદૂર્તકાળ મુગ્ધી એક વસ્તુમાં
નિકામ કરવું તે

ધ્યાનના ૪ પ્રકાર છે

(૧) આર્ત ધ્યાન-દુઃખના નિમિત્તે થાય તે

(૨) રૌદ્રધ્યાન-પ્રાણીવધાદિમા ક્રૂર ચિત્તની
પશ્ચિત્તિ તે

(૩) ધર્મધ્યાન-સ્વર્ગ-અપવર્ગનું કારણ

(૪) શુદ્ધધ્યાન-અપવર્ગ-મોક્ષનું અદ્વિતીય કારણ

આ ચાર ધ્યાનમાંથી પ્રથમના બે તિર્યચગતિ અને
નરકગતિને આપનારા હોવાથી છોડવાના છે

અને બાકીના બે મદ્ગતિને આપનારા હોવાથી તે
આદરવાના છે

ધર્મધ્યાન ૪ પ્રકારે છે —

૧ જિનેશ્વરદેવની આનાનો વારવાર વિચાર
કરવો તે

૨ કપાયની પરવશતા અને ઇન્દ્રિયોની પન્વશ
થી થતા નુકસાનનો વિગર કરવો તે

ન વ ત ર

૧ જીવ — જેનામા જ્ઞાન દર્શન, ચારિત્ર, તપ અને દુર્વીર્ય
'દોષ તેને જીવ કહેવાય છે

૨ અજીવ — જેનામા જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર, તપ અને
વીર્ય ન હોય તેને અજીવ કહેવાય છે

૩ પુણ્ય — સત્પ્રવૃત્તિનું સાફ ફળ (મુળ) મળે તેને પાપ
કહેવાય છે

૪ પાપ — અસત્પ્રવૃત્તિનું ખરાબ ફળ (ફળ) મળે તેને
પાપ કહેવાય છે

૫ આશ્રવ — જે કારણો વડે આત્મા કર્મથી બધાય છે
'તેવા મિથ્યાત્વ, અવિગતિ, ક્રમાય અને યોગને આશ્રવ
કહેવાય છે

૬ સવર — જે કારણોના સેવનથી આત્મા કર્મબંધથી
બચે છે તેવા સમિતિ શુદ્ધિ, ખારભાવના વગેરેને સવર
કહેવાય છે (આશ્રવનો નિરોધ-ત્યાગ કરવો તેને સવર
કહે છે)

૭ નિર્જરા — જેનાથી કર્મોના ક્ષય થાય તેવા ખાર
પ્રકારના તપને નિર્જરા (નિર્જરામા કારણ હોવાથી)
કહેવાય છે

૮ બંધ — આશ્રવોના સેવનથી ઉપાર્જીતી કર્મણુ વર્ગણોના
આત્મા માથે ક્ષીરનીરની જેમ અંબધ થવો તેને બંધ
કહેવાય છે

૯ મોક્ષ — આડે કર્મેના મૃગથી (સર્વથા) નાશ કરવો તેને મોક્ષ કહેવાય છે

પ્ર આ નવ તત્વો જાણવાથી જ્ઞાન શુ ?

જ આ નવ તત્વો જાણીને તેના ઉપર શ્રદ્ધા કરવાથી સમક્ષિતની પ્રાપ્તિ થાય છે અને સમક્ષિત આવવાથી જ્ઞાન ને સમ્યક્જ્ઞાન કહેવાય છે અને ચારિત્ર સમ્યક્ નામિ કહેવાય છે આ ત્રણે સમ્યક્ગુણો જ્ઞાન, ચારિત્ર આવવાથી આત્માનો શીઘ્ર મોક્ષ થાય છે

આ નવતત્ત્વમા છે હુ મોક્ષ તત્ત્વ એ આપણુ નાધ્ય છે બાકીના આઠ તત્ત્વોમા કેટલાક તત્ત્વો હેય (છોડવા લાયક) છે અને કેટલાક ઉપાદેય (સ્વીકારવા લાયક) છે ૨ જીવ, અજીવ હેય (જાણવા લાયક) છે ૩ પુણ્ય સવર, નિર્જરા, મોક્ષ ઉપાદેય (સ્વીકારવા લાયક) છે

૪ પાપ, આશ્રવ, બધ હેય (છોડવા લાયક) છે (અહિયા પુણ્ય નુગધી પુણ્ય જ કય ચિત્ ઉપાદેય સમજવુ)

પુણ્ય સવર, નિર્જરા અને મોક્ષ આ ચાર તત્ત્વો ઉપર હેયાનો ખૂબ પ્રેમ રાખવાનો છે આ ચાર તત્ત્વો આપણી સાથે હોય તો કર્મનુ ડાનુ બેગ ચાલી શકતુ નથી

જ્યારે પાપ, આશ્રવ, બધ આ ત્રણ તત્ત્વો ઉપર હેયાનો ભારે તિરસ્કાર બેધએ એને જીવનમાથી દૂગાવી દેવા બેધએ આ જીવનુ લયકર બગાડનાર છે આ

ત્રણે તત્તોને ત્યાગ ન્યામુધી ન કરીએ ત્યામુધી મોક્ષ
થાય નહિ

આ નવે સ મો માયા છે એવી પાકી ઘડા જોઈએ
સાધુજીવન એટલે સવર અને નિર્જરાનીજ
નિરતર આરાધના

માધુજીવન એટલે પાપ, આશ્રવ, બંધને કડા મારી
હટાવનાર જીવન

માધુએ હ મેશા સવર અને નિર્જરા રૂપી તત્તવાર
અને હ લ લઈ મોહરાજા નાથે જીતગીભર લડવાનું છે

નિર્વેદ

નિર્વેદ એટલે સ સાર ઉપર ઉદ્વેગ ચારગતિના કામ
ભોગો પ્રત્યે ચિરકિત આવે સર્વવિપયોભા ચિરકિત
આવવાથી ચારભને પરિત્યાગ થાય છે આનંદનો
ત્યાગ થતા સ સારમાર્ગનો વિચ્છેદ થાય છે અને
મોક્ષમાર્ગે પ્રયાણ થાય છે

પટ્ટવ્ય

પ્ર. આ જગતમા દ્રવ્યો (પદાર્થો) કેટલા છે ?

જ ■ દ્રવ્યો (પદાર્થો) છે

પ્ર તે છ દ્રવ્યોના નામ કયા છે ?

જ ૧ ધર્માસ્તિકાય, ૨ અધર્માન્તિકાય, ૩ આકાશાસ્તિકાય, ૪ છવાન્તિકાય, ૫ પુદ્ગલાન્તિકાય, ૬ કાળ

૧ પ્ર ધર્માસ્તિકાય એટલે શું ?

જ છવો અને પુદ્ગલોને ચાલવામા (ગતિમા) સહાય કરે છે તેને ધર્માન્તિકાય કહેવાય છે
જેમ માછલીને ચાલવામા ચાલુ સહાય કરે છે તેમ

૨ પ્ર અધર્માસ્તિકાય એટલે શું ?

જ છવો અને પુદ્ગલોને સ્થિર રહેવામા સહાય કરે છે તેને અધર્માન્તિકાય કહેવાય છે
જેમ બાળક કે (મનારીમાથી ઉઠવાને ઘોડી, કઠોડા કે લાકડી વગેરે) તેના આખી સ્થિર હોવા રાખે છે

૩ પ્ર આકાશાન્તિકાય એટલે શું ?

જ ધર્માન્તિકાય, અધર્માન્તિકાય, છવો અને પુદ્ગલોને રાહવા માટે જગ્યા આપે છે તેને આકાશાન્તિકાય કહેવાય છે

(આકાશ-આલી જગ્યા) નક્કર સીતમા પણ ખીલી-
પેસે છે કારણ કે ત્યાં આકાશાસ્તિકાય છે

૪ પ્ર જ્ઞાન્તિકાય એવે શું ?

જ જેનામા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ, વીર્ય હોય તેને
જ્ઞાસ્તિકાય (આત્મા) કહેવાય છે
'ચેતના લક્ષણો જુઝ' ચેતના (જ્ઞાન) એ
જીવનું (આત્માનું) સ્વરૂપ છે

૫ પ્ર પુદ્ગલાન્તિકાય એટલે શું ?

જ જેનામા વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ હોય અને જે
લેશુ થવાના હુદુ પડવાના સ્વભાવવાળું હોય
તેને પુદ્ગલાન્તિકાય કહેવાય છે

૬ પ્ર વાગ એટલે શું ?

જ જેના લીધે વસ્તુ નવી જૂની કહેવાય છે તેને વાગ
કહેવાય છે

આ છ દ્ર યો (પદાર્થો) જ્યાં હોય તેને લોક (જગત)
કહેવાય છે અને જ્યાં આ છ દ્રવ્યો નથી, માત્ર એકલું
આકાશ જ ■ તેને અલોક કહેવાય છે

૭ પ્ર આ છ દ્ર યોને જાગુ બનાવે છે ?

જ આ છ દ્ર યોને બનાવનાર કોઈ ઈશ્વર વગેરે નથી,
પણ તથાસ્વભાવથી બનાદિકાગ્રથી આ છએ દ્રવ્યો છે અને
માત્ર જ્ઞાન તકાગ્ર સુધી રહેવાના છે, તેનો મૂળથી નાશ કોઈ
કાળે થાય નહિ

આ છ દ્રવ્યોનો અભ્યાસ, વિચાર, મનન કરવાથી
ખૂબ કર્મોની નિર્જરા થાય છે અને ચિત્તની સ્થિરતા તથા
પવિત્રતા થાય છે

પ્ર અગ્નિકાય એટલે શું ?

જ અસ્તિ એટલે પ્રદેશ-ઝીણામા ઝીણો અથ અને કાય એટલે સમુદ્ધ પ્રદેશોનો સમુદ્ધ જેને હોય તેને અગ્નિકાય કહેવાય છે

પ્ર કેટલા દ્રવ્યો અગ્નિકાય કહેવાય છે ?

જ એક કાળને ઓગીને બાકીના પાંચ દ્રવ્યોને અગ્નિકાય કહેવાય છે

કાળ તો એક વર્તમાન સમયરૂપ જ જાણર હોવાથી તેને પ્રદેશ ન હોય અને ત સમયો બૂનકાગના નહિ છે અને અને સાવિકાળ વર્તમાનમા વિદ્યમાન નથી (અનુપત્ત) માત્ર વર્તમાનનો એક સમય જ વિદ્યમાન છે

પ્ર આ છ દ્રવ્યોમા કૃપી કેણુ છે અને અકૃપી કેણુ છે ?

જ એક પુદ્ગલાસ્તિકાયને ઓગીને બાકીના પાંચ દ્રવ્યો અકૃપી છે એક માત્ર પુદ્ગલાસ્તિકાય જ કૃપી છે

પ્ર કૃપી અને અકૃપી એટલે શું ?

જ જેનામા રૂપ રસ, ગંધ, સ્પર્શ હોય તેને કૃપી કહેવાય છે, અને જેનામા રૂપ, રસ, ગંધ, સ્પર્શ ન હોય તેને અકૃપી કહેવાય છે

અકૃપીને શાસ્ત્રમા અમૂર્ત પણ કહેવામા આવે છે કૃપીને શાસ્ત્રમા મૂર્ત પણ કહેવામા આવે છે

પ્ર આ છ દ્રવ્યોમા ચેતન કેટલા અને અચેતન કેટલા છે ?

જ છ એક જ માત્ર ચેતન દ્રવ્ય છે, બાકીના પાંચ દ્રવ્યો અચેતન (જડ) છે

પ્ર ધર્માસ્તિકાય, અધર્માન્તિકાય, આકાશાન્તિકાય,
 લવાન્તિકાયને પ્રદેશો કેટલા છે ?

જ દરેકને અમ ખ્યેય પ્રદેશો હોય છે

પ્ર પુદ્ગલાન્તિકાયને કેટલા પ્રદેશો, પરમાણુઓ હોય છે ?

જ એકથી માલીને વધુમા વધુ અનતાનત પ્રદેશો,
 પરમાણુઓ હોય છે

પ્ર પ્રદેશ અને પરમાણુમા ફેર ખરા ?

જ હા, જ્યાં મુખી ઝકધ નાથે (અખડ વસ્તુ માથે)
 જોડાયેલો હોય ત્યાં મુખી પ્રદેશ કહેવાય અને ઝકધથી
 છુટો પડી ગયા પછી તેને પરમાણુ કહેવાય છે

પ્ર આ દ્રવ્યો જ્યાં રહે છે ?

જ આખા લોકમા વ્યાપ્ત છે, કોઈ એવી જગ્યા નથી
 કે જ્યાં આ છ દ્રવ્યો ન હોય

આ છ દ્રવ્યો દરેક સમયે ઉત્પન્ન થાય છે, નાશ પામે
 છે અને ચિર રહે છે

શ્રમણ કેવો હોય ?

- જેનિર્માણ શ્વદાયક પાળે તે શ્રમણ
- લાજ-અલાજને મમગણે તે શ્રમણ
- તૃણ-મણિને મમગણે તે શ્રમણ
- સમમ માધનામા આનદીહોય તે શ્રમણ
- અનુકૂળતાઓનો રમીયો નહોત તે શ્રમણ

આઠ કર્મોનું સ્વરૂપ

૫ આત્મા ક્યારથી આ ૮૪ લાખ જીવાયોનીમા જન્મ નરણુ કરી ભટકે છે ?

જ અનાદિકાળથી આત્મા ૮૪ લાખ જીવાયોનીમા મરણુ કરી ભટકે છે

૬ આત્મા અનાદિકાળથી શાથી સંસારમા ભટકે છે ?

જ આઠ કર્મોના લીધે આત્મા સંસારમાં ભટકે છે.

૭ તે આઠ કર્મો કોણુ છે ? તેનું સ્વરૂપ શું છે ? અને તે આત્માને શું નુકશાન કરે છે ?

જ તેનું સ્વરૂપ નીચે સુખજ છે —

૧ જ્ઞાનાવરણીય કર્મ — આત્મામા રહેલા અનંત જ્ઞાનને (કેવળજ્ઞાનને) રોકી રાખે છે જ્ઞાન ચક્રમાં અતરાય કરે છે આખે પાટા જેવું છે જેમ આખે મજબુત પાટો બાંધેા હોય તેા માણસ ભેઈ શકતો નથી તેમ

૨ દર્શનાવરણીય કર્મ — વસ્તુને સંપૂર્ણ જોવામાં અતરાય (કેવળદર્શનને રોકે છે) કરે છે દ્વારપાલ જેવું છે જેમ કોઈને રાખને જોવાની ઈચ્છા હોવા છતાં દ્વારપાલ અદર જતા રોકે તેમ

૩ વેદનીય કર્મ — આત્માના અનંત અવ્યાગ્રાધ (સ્વભાવિક) સુખને રોકે છે અને સુખદુઃખ આખે મધુલિપ્ત તલવારની ધારને ચાટવા જેવું છે જેમ તલવારની

ધા. ઉગ મધ લગાડેડું હોય અને કોઈ લાલચુ માણુ
તે ચાટવા ગય તો તેને જરા મધની મીઠાશ તો મળે,
પણ ગાયે જીલભાથી લોહી વૂટી પડે તેમ વેદનીય
કર્મ મસારનું થોડું મુળ આપે ॥ પણ પછી દુર્ગતિમા
લઈ જઈ દીર્ઘકાળ સુધી મહા દુઃખ-ત્રાસ આપે છે

૪ મોહનીય કર્મ - મ આગતા અમાર મુખોમા છવને ક્રમા
છ બેલાન બનાવે છે મદિરા (દાડ) જેણ છે જેમ
દાડ પીનારો માણુમ પોતાનું લાન ભૂલી જાય છે તેમ
મોહરૂપી દાડ પીનાર પણ પોતાના અત ત જ્ઞાનમય,
અત ત નારિત્રમય આતમાને ભૂની બાલ્યમુખોમા ગમે છે
તેને જ સાનુ મુખ માને છે

પ્રશ્ન — આત્મા જવત ત હોવા છતાં આ કર્મ
તેને ચારગતિમા કેદ કરી ગણે છે જોલર જેવું છે,
જે તમાથી કેદીને ભાગવાની ઈચ્છા હોવા છતાં જોલર
તેને ભાગવા દેતો નથી તેમ

નામ કેમ — જીવ અર્થે હોવા છતાં આ કેમ
જીવને અનેક વિચિત્ર રૂપો આપે છે ઘડીમા કુતરાતું
રૂપ આપે છે, ઘડીમા મનુષ્યનું રૂપ આપે છે, અને
ઘડીમા નરકનું રૂપ આપે છે વિચિત્રકાર જોવું છે જેમ
ચિત્રકાર પોતાની મરજી મુજબ ચિત્રો દોરે છે તેમ

૭ ગોત્ર કર્મ — આ કર્મ જીવને જન્મકળમા કે નીચ
કળમા જન્મ આપે છે કુભાર બેરુ છે, કુભાર
પોતાને કાવે તેમ મગજઘડા, દારૂના ઘડા વગેરે ચારા,
નરસા ઘડા બનાવે છે તેમ

૮ અતરાય કર્મ —આત્મામા અનતી શક્તિ હોવા છતાં આ કર્મ આત્માને નિર્મળ, માયકાગલો બનાવે છે દાન આપતા, ધન, ભગવા વગેરે વસ્તુના લાભમા, સ્ત્રી ખાનપાનના ઉપલોગમા ભોગમા, તપ સહિત વગેરે કરવામા અતરાય કરે છે રાત્રના વક્ર ભડારી જેવું છે જેમ ગાત્ર કોઇના પર પ્રમન થઇને ધન આપવાના ભડારીનું હુઠમ ઠરે, પણ આ વક્ર ભડારી તેને આપે નહિ તેમ

આ આ૦ કર્મથી આત્મા અનાદિદાગથી બધાયો છે

પ્ર આત્મા આ આ૦ કર્મથી કયા કારણોથી બધાય છે?

જ મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, કષાય અને યોગના સેવનથી આત્મા બધાય છે

પ્ર મિથ્યાત્વ એટલે શું?

જ ભગવાન જિનેશ્વર દેવના વચન (આજ્ઞા) ઉપર શ્રદ્ધા (વિશ્વાસ) ન કરવી તેને સાચુ ન માનવું તેને મિથ્યાત્વ કહેવાય છે

પ્ર અવિરતિ એટલે શું ?

જ રાત્રીલોજન, કંદમૂળ, સાન વ્યસન, શ્લેષ્મણ વધુ હોવાની હિમા જૂક, ચોરી, દુન્યાનું રૂઝિદા વગેરે પાપોના ત્યાગની પ્રતિના (નિશ્ચય) ન કરવી તેને અવિરતિ કહેવાય છે

પ્ર કષાય એટલે શું ?

પ્ર આત્મા કમથી ક્યારથી બધાયેલો છે ?
જ આત્મા જનાદિ કમથી આ આડે કમોથી બધાયેલો
છે કોઈ કાગે પહેલા કમથી મુખ્ય છે જ નહિ

મતારી આ મા પ્રતિસમય આયુષ્ય ત્રિવાય
ગ્રાન કમોને જાણે છે આયુષ્ય કમ તો આખા
જન્મમા જેકજ વાર બધાય છે

પ્ર આત્મા આઠ કમોથી સર્વથા મુખ્ય બનીને ક્યા જાય છે ?
જ મોક્ષમા જાય છે

પ્ર ત મોક્ષ ક્યા આવે ?

જ, નવાઈસિંધ નિમાનથી ઉપર ૧૦ યોજન જઈને
ત્યા મોક્ષ આવે છે

પ્ર ત્યા મોક્ષના કોણ રહે છે ?

જ અનતા સિંધ ભગવતા ત્યા રહે છે

પ્ર તે અનતા સિંધ ભગવતો શાના ઉપર બેઠેલા છે ?

જ હા પ્રાગભારા નામની ૪૫ લાખ યાજનની
(મનુષ્યલોકપ્રમાણ) મોટી શ્રુટીકસ્ત્રની નિધિશીલા છે
તેના ઉપર સિંધ ભગવતો બેઠેલા છે

પ્ર ત્યા ત્રીને સિંધ ભગવતો શું કરે છે ?

જ કેવળજ્ઞાન કેવળ દર્શન વડે આખા જગતને જાણે છે
અને જુવે છે

પ્ર ત્યા મોક્ષમા સિંધ ભગવતો મુખ્ય જાય છે ?

જ હા, દેવલોકના બધા દેવાનું, મનુષ્ય લોકમા રહેવનિ
નામન બધા મનુષ્યોનું, બધા કાળનું, બધું મુખ્ય ભેગું
કરીએ અને જેટલું થાય તેના કરતા સિંધ ભગવતને

અન તગાડુ સુખ હોય છે અને તે સુખ તેમને કોઈ કાળે નાશ પામતું નથી

પ્ર મ મારમા જેમ જ-મ-જરા-મણ્ણ અને રાગોનું લય ૨૨ હુ ખ છે તેવું હુ ખ મોક્ષમા ખરૂં ?

જ ના, ત્યાં મોક્ષમા ગયા પછી તેને સૂક્ષ્મ પણ હુ ખનું નામનિશાન ન હોય, એટલું સુખ જ હ મેશા ભોગવવાનું હોય છે તેમને ક્ષીય ત્યાથી પડવાનું નથી તેમને ક્ષી કર્મ એટલે નહિ, ક્ષી જ-મ લેવો જ ન પડે

પ્ર આવા એકાત સુખમય મોક્ષને કાલો બતાવ્યો છે ?

જ સર્વજ્ઞ તીર્થંકર ભગવ તોએ આવા એકાત સુખમય મોક્ષને બતાવ્યો છે

પ્ર મોક્ષમા જવાનો માર્ગ કયો ?

જ નમ્યગદર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર આ વ્રણેની લેગી આશયના તે મોક્ષનો માર્ગ છે

પ્ર સુખ તો સસારમા પણ સાડ સાડ ખાવાનું, પીવાનું જોવાનું છે, તો મોક્ષમા જઈને શું અધિક લાભ ?

જ સસારમા સાડ સાડ ખાવા-પીવા અને જોવાનું સુખ છે તે તો ખસની ખણજ ખણવા જેવું છે ખરૂં ખરૂં સુખ નથી ખરૂં સુખ હોય તો તો કાયમ દેખાવું જોઈએ પેટ ભરાઈ ગયા પછી લાડવાથી સુખ નથી મળતું માટે લાડવામા સાચું સુખ નથી મારતું બધું સુખ યોડો વખત રહી નાશ પામે છે અને તે ભોગવ્યા પછી જીવને નરક તિર્યાચાદિ દુર્ગતિમા લઈ

કર્મબંધના કારણો

૧ પ્ર નાનાવર્ણીય કર્મ શાથી બંધાય ?

જ્ઞ જ્ઞાન, નાનીનો અનિનય ઠગે, તેની નિંદા, ઇર્ષ્યા, અકરિ કર, જ્ઞાનના પુનઃકોને પગ લગાડે, જમીન ઉપર મૂકે, પાડે ફાડે, સાચરે નહિ, જ્ઞાનના સાધન જ્ઞાનીની માગાતના કરે લજનારને અતરાય કરે, પોતે છતી શાન્તિએ લણે નહિ, લણેલુ ભૂની જાય, જુના અનિનય ઠગે, લજાવનારનું નામ છૂપારે, બાવે લા. ગુરુમહારાજના પુછ્યા વગર લાગે દુકાયની હિના વગેરે કરે તા જ્ઞાનાવરણીય કર્મ બંધાય છે

૨ દર્શનાવરણીય કર્મ શાથી બંધાય ?

જ્ઞ જોવાના સાધના આખ, કાન, નાક કાપે, નુકશાન કરે તથા ઉપર કહેલ પાપ કરે. સાધુનો વધ કરે, નિંદા ઇર્ષ્યા કરે, કેવલી ભગવતના તથા મધના અવધૂવાદ (નિંદા) જોયે, સમ્યગ્-શૈન શુદ્ધિના પુસ્તકો મમ્મતિતર્ક, અનેકાન્તજયપતાકા વગેરનો નાશ કરે અવના કરે તો દર્શનાવરણીય કર્મ બંધાય છે

૩ માતાપિતાનીય કર્મ શાથી બંધાય ?

જ્ઞ માતાપિતા તથા ધર્માચાર્યનો વિનય, ભક્તિ કરવાથી, હમા, દયા કરવાથી, બાવ વૃદ્ધ, બિમાર માધુની

સેવા કરવાથી, જિનેશ્વરના દર્શન, પૂજન વગેરેથી
શાતાવેદનીય કર્મ બધાય છે

૩ અગાનારેનીય કર્મ શાથી બધાય ?

જ ગુરુની અવજ્ઞા-તિરસ્કાર કરવાથી, તેમના ઉપર રીસ
કરવાથી, દયા ન કરવાથી બીજને દુઃખ, ત્રાસ, શોક
ઉપજાવવાથી અશાતાક્રમ બધાય છે

૪ ૩ મોહનીયકર્મ શાથી બધાય ?

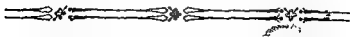
જ સસારની પુષ્ટિ થાય તેવો ઉપદેશ આપવાથી,
રત્નત્રયી રૂપ મોક્ષમાર્ગનો નાશ કરવાથી, દેવદ્રવ્ય
લક્ષણ કરવાથી નાશ થાય તેવું બોલવાથી, લખવાથી
ચારિત્ર લેનારને અતરાય કરવાથી, ખુબ કપાયો
કરવાથી, સસાર મુખેની આસક્તિ અને મમતાથી
આ મોહનીયકર્મ બધાય છે

૫ ૩ શુભનામકર્મ શાથી બધાય ?

જ સરળતા રાખવાથી, ત્રણ ગારવ ન કરવાથી,
સમારભિરૂતાથી, મન-વચન-દાયાની એકતાથી,
(વિમવાકના ત્યાગથી જેવું બોલ્યા તેવું વર્તવાનું)
સાધામિકર્મનું સ્વાગત-સન્માન કરવાથી પરમોપકાર,
મર્વે જીવોના હિતની ચિંતાથી શુભનામ કર્મ
બધાય છે

૬ અશુભ નામકર્મ શાથી બધાય ?

જ માયાકપટ કરવાથી, પારકાને કંઠવાથી, ચાડીચુગલી
કરવાથી, ખોટી સાક્ષી ભરવાથી, ખોટા તોલમાપ

રાખી વેપાર કરવાથી સ્વપ્રશ્ન મા વગેરે કન્વાથી
અગુલ નામકર્મ બધાય છે

૬ પ્ર ઉચ્ચગોત્ર શાથી બધાય ?

જ ખીતના ચથાવત્ ગુણ મોલનાર પાર । દોરો ન
જેનાર, મંદહિત નાન ભણના બળાવનાર,
સ્વપ્રશ્ન મા અને પર્નિદા ન કન્વા ઉચ્ચ ગોત્ર
બાધે છે

પ્ર નીચગોત્ર શાથી બધાય

જ પરનિ કન્વાથી સાધુપુરોના મલીન ગર્ભ તથા
વસ્ત્રોની જુથુના કન્વાથી, સ્વપ્રશ્ન મા કરવાથી,
ખોટા આગ ચઢાવવાથી, પોતાના દોષો છુપાવવાથી,
ખીતના મદુરુષોનો લોપ - અપવાપ કરવાથી
નીચગોત્ર બધાય છે

૭ પ્ર નરકઆયુ શાથી બધાય છે ?

જ માસ બાવાથી, દારૂ પીવાથી, પરમી સેવનથી,
પરોદ્રિષ્ઠ ખૂન કરવાથી, ખૂબ આરબ પરિમહની
લત રાખવાથી જૂઠું બોલવાથી, ચોરી કરવાથી
ઘણાકાગ મુધી વૈર રાખી મૂકવાથી, શિકાર વગેરે
કરવાથી, રૌદ્રધ્યાનથી નરકાયુ બાધે છે

પ્ર તિર્યચ આયુ શાથી બધાય ?

જ ગૂઢ કપટી હૃદય રાખવાથી, મોઢે મીઠું બોલી હૃદયમા
પાપ રાખવાથી, બ્રહ્મચર્યના ખડનથી અહુવાર ખૂબ
ખાખા કરવાથી, ધન, બગલા વગેરે ઉપર ખૂબ
મમતા રાખવાથી, આર્તધ્યાનથી તિર્યચ આયુ
બધાય છે

૫. મનુષ્ય આયુ શાથી બંધાય ?

જ અદ્ય આરભ, અદ્ય પરિમહ રાખવાથી, નમ્ર અને સરળ સ્વભાવથી, સહજ ગીતે કપાય મદ રાખવાથી અને દેવગુરૂની પૂજા લક્ષિતથી મનુષ્યાયુ બંધાય છે

૬. દેવ આયુષ્ય શાથી બંધાય ?

જ સમક્ષિતનું પાલન કરવાથી, દેશવિરતિ અને સર્વ વિનંતિનું પાલન કરવાથી, અજ્ઞાનતપ વગેરે કરવાથી દેવાયુ બંધાય છે

૮. અતનાયકર્મ શાથી બંધાય ?

જ જિનપૂજા કરનારને અતરાય કરે, ઠાન હેતા રોદે, મીનના લાભમા અતરાય કરે, અન્યાય, અનીતિથી ધનલાભ મેળવવાથી, ક્રોધને ખાતાપીતા-લોગવના અતગાય કરવાથી, તપ વગેરે ધર્મક્રિયા કરનારને રોડવાથી, મત્રોતત્રો કે કામલુ કરી બીજના બલવીર્યનો નાશ કરવાથી આ અતરાય કર્મ બંધાય છે

આ આડે કર્મોના ડારલો બાણીને તેનાથી આત્માને બચાવવા ભેરદાર પુરુષાર્થ કરવાનો છે અને તોજ આશ્રનોની બલુકારીની સફળતા છે

ચૌથ ગુણુસ્થાનક

- ૧ મિથ્યાત્વ ગુણુસ્થાનક — જાહી દુદેવ, કુશુર કુધર્મ ઉપર શ્રદ્ધા લેાય છે, જતા મોગ પ્રિ અને ગ મારવામનો ખેદ, કેઈ મ મિથ્યા વીને હોય છે, તેથી એને ગુણુસ્થાનક કહેયુ
- ૨ આમ્બાદન ગુણુસ્થાનક — ઉપશમ મમકિતથી હવ પડતો પડતો અડી આવે અને મમકિતને લમી નાખ્યુ હોય, છતા મમકિતનો જરાજ સ્વાદ ગ્હી જાય લધુમા લધુ અટી છ આવલિજા કાળ મુધી ગ્હી હવ અરસ્ય પહેલે ગુણુસ્થાનકે જનાર હોય છે અને અર્ધપુનઃલ પરાવર્ત કાળની અદર મોમે જનાર હોય છે
- ૩ મિશ્ર ગુણુસ્થાનક — આ ગુણુસ્થાનકે આનેલા આત્માને મિથ્યાત્વ પર અડુવિ ન હોય તેમ સાચા તત્ત્વ પર ડુવિ ન હોય
મિશ્ર મોહનીયના ઉદયે આ ગુણુસ્થાનક હોય છે
- ૪ અવિરત સમ્યગદષ્ટિ ગુણુસ્થાનક — અહીં હવને જિનેયરદેવ, પાવમહામતધારી સાધુઓ અને જિનપ્રણીત ધર્મ ઉપર પાકી શ્રદ્ધા-માન્યતા હોય છે
જોામા દોળ જોનારો હોય : અને ત્યાગમા ગુણ નેનાત (જ્યાણુ જુદિ) હોય છે સ સારને કેદખાનું માની તેમા ખેદથી, આતરિક અરુચિથી રહે છે પણ મત પવક્ષણુ ન કરી શકે

૫ દેશવિરત ગુણુસ્થાનક — જાર મનધારી થાવડને આ ગુણુસ્થાનક હોય છે તે થાવક સાધુધર્મની અભિલાષાવાળો, 'દેશવર'ને અભયદાન દેવાની લાવનાવાળો હોય, ત્યાગી સાધુઓ પ્રત્યે ખૂબ આદર હોય વધારાશક્તિ સામનની પ્રભાવના કરનારો હોય

૬ મર્વવિરતિગુણુસ્થાનક — પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક બધા પાપોનો મન વનન કાયાથી ત્યાગ કરી પાન્ય મહાવ્રતો માગનારને આ ગુણુસ્થાનક હોય પૂ તારક શુરુઓ ઉપર ખૂબ જ પ્રેમ રાખી તેમની વિનયબક્તિ કરનારો હોય શુદ્ધકલ્પવાત્તમા જ રહવાની નિતર લાવનાવાળો હોય છતાં સજ્જવનના કળાયો કોઈ કોઈ વાર આ લાધ ને નહીં અથ છે તેવી આત્મા અતિચાર પ્રમાદ આવી જાય છે

અપ્રમત્ત ગુણુસ્થાનક — અહીં માધુ મહાત્મા પ્રમાદને તરૂન છોડી દેખ ખૂબ જ મયમયોગોમા ઉપયોગવતા હોય છે તેથી તેમને સયમમા અતિચારો લાગતા નથી

૮ અપૂન કરણુ ગુણુસ્થાનક — અહીંયા આત્માનો શુદ્ધ વીર્યાદ્વાન અપૂર્વ વધી જતા શૂરવીર બની મોદ રાખતી મેનાને સદાને માટે લગાડી મૂકવા માટે શુદ્ધધ્યાન રૂપી ધનુષ્ય જાણ ચઢાવે છે અથવા મોહ નીચ કર્મનો કાય જરવા લપક મૂકી માટે છે

૯ અનિવૃત્તિ ગુણુસ્થાનક — અહીં આનેલા આ માની વિશુદ્ધિ ઉત્તરોત્તર અનંત ગુણ વધતી હોય છે અને અહીં માથે આનેલા આ માઓનાપગિપ્રામ દરેક મમયે

સરખા હોય છે પણ કપાયો હજુ બાકર (મ્થૂલ)
ગહેલા હોય છે (સૂક્ષ્મપરાયની અપેક્ષાએ)

૧૦ સૂક્ષ્મપરાય ગુણુસ્થાનક — અહીંયા માત્ર સૂક્ષ્મ
લોભકપાયનો ઉદય હોય છે માટે વિશુદ્ધિ ખૂબજ
હોય છે

૧૧ ઉપગામ્યોહગુણુસ્થાનક — અહીં આવેલો આત્મા
વીતરાગ બની જાય છે રાગ-દ્વેષનો ઉદય અત્યુદ્ભૂત
સુધી બિલકુલ નટકી ગયેલો હોય છે, (પ્રસોદ્ય કે
પ્રત્યેગોચ્ય બનેલો) પણ અહીં આવેલો આત્મા અવશ્ય
પીએ પડે છે મત્તામા રહેલો મૂક્ષ લોભકપાય તેને નીચે
પાડે છે (ઉપગામ્યત્વી માડનાર આત્મા અહીં આવે છે)

૧૨ ક્ષીણમોહગુણુસ્થાનક — અહીંયા છત્રે મોહનીય
કર્મનો મર્વધા ક્ષય કરેલો હોય છે અને અર્હિયા
આવેલો આત્મા અત્યુદ્ભૂતમા અવશ્ય કેવળનાન પામનાર
હોય છે બાકી રહેલા ત્રણ ધાતીકર્મોને આ ગુણ
સ્થાનકના અત મમયે ખપાવી દે છે

૧૩ સયોગીકેવલી ગુણુસ્થાનક — અહીં આરેના આત્માને
અવશ્ય કેવળ નાન હોય છે મન-વચન કાયાની પ્રગતિ
હોવાથી સયોગી કેવલી ઠહેવાય છે કેવલી લગવતને
પણ આહાર-નિહાર-પિહારની પ્રગતિ હોય છે (ધ્યા-
નાન્તરિક્ષા હોય છે) યાગનિરોધ ઠરવાથી શરૂઆતમા
ત્રાણુ ગુરૂલધ્યાન હોય છે

૧૪ અયોગી કેવલી ગુણુસ્થાનક — અહીં તો મન-
વચન-કાયાની પ્રગતિ પણ બિલકુલ બંધ હોય છે અને

આત્માના પ્રેરેલા એક પર્વતની જેમ સ્થિર બની બસ
છે અને પાસે હસ્તાશ્રર કાળ અહીંયા રહી સર્વ ક્રમ
ખપાવી મોક્ષ પાત્રી એકજ સમયમાં અદ્વૈતાત્મ ગતિએ
હવ (આકાશ પ્રદેશ ને વચ્ચે સ્પર્શ્યા વિના) સિદ્ધશિલા
ઉપર પહોંચી બસ છે અને ત્યાં કાયમ માટે સ્થિર રહે
છે

આ ગુણસ્થાનકના અવરૂપને જાણીને ઉત્તરોત્તર ગુણ-
શ્રેણીએ ચઢવા તથા- મયમમા ખૂબ ઉદયમ કરવો જોઈએ

પ્ર અતુલિધ સ્વયં કોને કહેવાય ?

જ સાધુ સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા આ ચારને સ્વયં
કહેવાય છે

પ્ર સાત ક્ષેત્રે કયા ?

જ નિનમદિગ, જિનમૂર્તિ, જિનાગમ સાધુ સાધ્વી,
શ્રાવક, શ્રાવિકા આ સાત ક્ષેત્રો કહેવાય છે

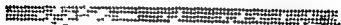
પ્ર અરિહંતના બાર ગુણ કયા ?

જ ૧ અશોકવૃક્ષ-બાર પર્વતોને છાયા આપે છે

૨ સુખુષ્પટ્ટિ-ભગવાનની દેશના વખતે આકાશ માધી
દેવતાઓ પચવર્ણના સુગંધીકાર દૂલોની વૃદ્ધિ
કરે છે

૩ દિ યધ્વનિ-ભગવાનની વાણીમા દેવતાઓ ખસરીને
દિવ્ય સૂર પૂરાવે છે

૪ ચામર-પ્રભુને બે બાજુ ચામર વીગાય છે

૫ આમન રત્નના સિંહામન ઉપર જમી ભગવાન દેવના
આપે છે

૬ ભામડવ-ભગવાનના મુખની પાછળ સૂર્ય જેવો
તેજસ્વી ગોળાકાર પ્રકાશ હોય છે

૭ દુદુભિ-માકાશમા દેવતા] વાજીતોના ગડગડાટ
થાય છે

૮ આતપન ભગવાનના ઉપર નળુ િય છત્રો હોય છે
આ ૮ શુભને પ્રાતિહાર્ય કહેવાના આવે છે

૯ જ્ઞાનાતિશય-પ્રભુમા અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન
હોય છે

૧૦ પૂજાતિશય પ્રભુને દેવ-દેવેન્દ્રો, નર-નરેન્દ્રો પૂજે ॥

૧૧ વચનાતિશય-દેવ મનુષ્ય તિથ્ય ચને પોત પોતાની
ભાષામા મમજન એવી પ્રભુની વાણી ૦૫ શુભવાણી
હોય છે

૧૨ અપાયાપગમાતિશય-પ્રભુ વિચરે ત્યા ૧૦૫ રોજન
માથી માગી-મરફી-ઉપદ્રવ દૂર થાય ॥

પ્ર ભગવાનના ૪ મૂળ અતિશય કયા ?

જ ૧ શેગ મલ, બ્યાધિ, પરત્તેવાથી સહિત ભગવાનનો
દેહ હોય છે

૨ માસ, લોહી ગળી ગાયના દૂધ જેવા સફેદ હોય છે

૩ આહાર, નિહાર (કલ્લો-માત્રુ) ચર્મચમુવાળા જોઈ
શકતા નથી

જ લગવાનના મુળમાથી નિકળેા શ્વામેશ્ચાર
કમળની સુગંધ જેવો હોય છે

સવેગ

મવેગથી અનુત્તર ધર્મશ્રદ્ધા પેદા થાય છે અનન્તા
નુળ ધી કપાયો ક્ષય થાય છે નવા કર્મ બધાતા નથી
મિથ્યાત્વનુ મરોધન થાય છે અને દર્શનશુદ્ધિ થાય
છે એમ કરતા વિપુલ કર્મક્ષય થાય છે અને આત્મા
કેતકૃત્ય બની જાય છે

અસ્વાધ્યાયકાળ

૧ મહિત્તા—ધુમત પડતાની સાથે જ આખા વાતા-વજળને અપકાયમય કર છે, નેથી તે જ્યાં સુધી ચાલુ રહે ત્યાં સુધી બારી બારણા બંધ કરી માત્ર ઉછવાસ નિવૃત્તિ વાસની છૂટ રાખી બાકીનો બધો મયમવ્યાપાર તત્કાળ બંધ કરી દેવો જોઈએ

૨ સચિત્તરજ—જ ગવના પવનથી ઉડતી અન્ય તરજ વર્ણવી મહેજ લાવ હોય ત્યારે નિરતર પવનથી નહીં દિવસ સુધી પૃથ્વીકાયથી લાવિત જમીન હોય છે

૩ પાશુવૃદ્ધિ (અચિત્તરજ)—જ્યાં સુધી પડે ત્યાં સુધી અસ્વાધ્યાય

૪ માત્રવૃદ્ધિ (માત્રખંડ) ૫ રૂપિરવૃદ્ધિ (રૂપિરગિહ્નુ)—એક અહોગત્ર અગત્રજાય

૬ કેશવૃદ્ધિ ૭ ગિવાવૃદ્ધિ (કરાવૃદ્ધિ)—જ્યાં સુધી પડે ત્યાં સુધી

૮ દિગ્દાહ—દોષપણ દિગામાકો ડિમહાનગર સજગતુ હોય તેનો પ્રકાશ દેખાય ત્યારે (નીચે અધકાર હોય) એક પ્રહર

૯ ગન્ધનનગ—(નિયમા દેવકૃત હોય) એક પ્રહર

૧૦ ઉડા—એક પ્રહર (સ્વભાવિત હોય તો અસ્વાધ્યાય નહિ)

૧૧ ચાતુર્થ્યા—અન્વાધ્યાય (સૂર્યોદય પહેલાં અને—
અસ્ત ૧૩ી ૭-૭ થી, મધ્યાહ્ન, મધ્યરાત્રિ આભુજાનુ
૭-૭ થી)

૧૨—શ્રાવતી બે ઓળીમા પચમીના મધ્યાહ્નથી વડ ૧
મુઠી આદમ વગેરે ન વચાય.

૧૩ ત્રયુ વે માત્રી—ગા દિવસની અસન્નકાયા—ચૌદશ
ભયોગથી વડ ૧ અહોરાત્ર

૧૪ પદ્મીના પ્રતિક્રમત્રુ પરી નૂન આગમની અમન્નકાયા

૧૫ ચદ્રમદ્ભુ વખને પણ અમન્નકાયા નૂનમદ્ભુ વખને
પણ અમન્નકાયા

૧૬ ગ્રામપ્રધાન, ગ્રામ પ્રધાને ડોલિ નિયુક્ત કર્યો હોય,
મદ્ભુવજનવાળો શ્રાવતર કે કોઈ ખામ માણસ મરી જતા
(પોતાની વસતિની અપેક્ષાએ ૭ ઘરની વચ્ચે) ૧ અહો-
રાત્ર અન્વાધ્યાય, સ્વાધ્યાય કરે તો લોકો કહે ‘અહિ આ
લોકોને તો કહી દુખ જ નથી’

૧૭ શ્રીનુ કરણુ રુદન સંભળાય ત્યામુધી અન્વાધ્યાય

૧૮ તિથિ અપચેદ્રિયનુ લોહી, હાડકા વગેરે ૬૦ હાથની
અદર પડયુ હોય તો અસ્વાધ્યાય

૧૯ મનુષ્યનુ વર્મ, લોહી, માસ, ૧૦૦ હાથની અદર
પડયુ હોય તો અન્વાધ્યાય લોહીની ૧ અહોરાત્ર અસન્નકાયા

૨૦ આર્દ્રા પહેલા વર્ષા થાય તો અસ્વાધ્યાય

(સાધુ સાધ્વીના ઉપયોગ માટે અન્વાધ્યાયની નોંધ પ્રવ
ચન મારોદ્દાગમાથી કરી છે)

આ ચાર છત્રી સી

૧ દલા ઉલા કે આસન વગર ઢોઇ પણ ચીજ વપરાય નહિ પાણી પીવાય નહિ.

૨ આમન પાથર્યા વગર જમીન ઉપર પવાડી વાળી મેમાય નહિ

૩ સૂર્ય ઉ થા પહેલા ગોવરી કે પાણી વહોરવા જવાય નહિ

૪ સૂર્ય આથમ્યા પછી ગોવરી કે પાણી વપરાય નહિ

૫ પહેલા પહોળા (મવાળા) લાવેલા આહારપાણી ત્રીજા પહોર સુધી જ વપરાય

૬ જે ગાઉથી વધારે દૂરથી લાવેલા આહારપાણી માધુથી ન વપરાય મનાતીન કહેવાય

૭ આધાકર્મી આહાર ઠોઈ ત્રીમાર માટે લા યા હોય અને વ યો હોય તો બીજા માધુથી વપરાય નહિ પણ પચ્ઠવી કેમે જોઈએ

કામળીનો કાળ

કલાક મિની

૮ આમાલામા સૂર્યો યથી છ ઘડી સુધી (૨-૨૪)

શિયાળામા ,, ચાર ઘડી સુધી

ઉનાળામા ,, જે ઘડી (૪૮ મીનીટ સુધી)

માજે ચોમાસામા સૂર્યાસ્ત પહેલા છ ઘડી

શિયાળામા ,, ,, ચાર ઘડી

ઉનાળામા નૂરાંમત ખરેલા બે ઘડી પહેલા

આ કામળી ઓઢવાથી આકાશમાથી પડતા અપકાયના
જીવોની દયા થાય છે બનતા લગી કામળી ઓઢવાના
કામમા બહાર જવુ ન ભેઈએ

૬ બે રાત વીતેલુ દહી કે છાશ અગર દેમરા વહોળવા ન
ભેઈએ

૧૦ લોચા પુત્રી, કાના માવાના પેડા પળુ વહોરાય નહિ

૧૧ ખાખરા, પુત્રી, મીઠાઈ વગેરે ચોમાસામા ૧૫ દિવસ
મુધી કાપે

ખાખરા, પુત્રી, મીઠાઈ વગેરે શિયાળામા ૧ નહિ
મુધી કાપે

ખાખરા, પુત્રી, મીઠાઈ વગેરે ઉનાળામા ૨૦ નહિ
મુધી કાપે

પણુ વચ્ચે તે વસ્તુઓનો ગ્વાન કે રંગ કાઢીને દેખ
તો ન લેવાય

૧૨ ગોનરી લાઝા બાદ શુભહારાજને કાઢીને
વહોરાની હકીકત કહેવી ભેઈએ

૧૩ કાગલુવગર દોપિત ચીજ સાધુથી દેખા નહિ
ગૃહસ્થ બહુ આગ્રહ કરે તો પણ દેખા નહિ

૧૪ જેના મકાનમા નાધુ સૂતા હોય તે કાગલુવગર
શય્યાતર કહેવાય અને તે ગૃહસ્થ કાગલુવગર
પાણી લાવવા સાધુથી કાપે નહિ

૧૫ સાધુથી કાપે જઈ આવી પગ ફેટકાવે તે
તમીચા બગડયા હોય તે ધાવવું

- ૩૦ પોરથી, પાત્રા, પટિલેલજી વગેરે તેના દાઈમે કરવું
લેખે
- ૩૧ સવારનું રડિલેલજી મકાનમા પ્રકાશ આગ્યા બાદ બારી
બારણા જરણાપૂર્વક ઉઘાડીને કરવું લેખે
- ૩૨ પોતાના પ્રમાદથી કોઈપણ પાત્રુ, તરપણી, ટોકસો
વગેરે કુટે નહિ માટે નીચે લેખીતે વૃજવા લેખે
- ૩૩ ગોવરી વાપરીને તુગત જ લૂણા (પાત્રા લૂછવાના વસ્ત્ર)
પાણીમા કે ચીકણા હોય તો સાબુમા, છવ રસાની
ખાતર ફાગી નાખવા લેખે
- ૩૪ ગોવરી ખની ગયા પછી તુરતજ પોતાના પાત્રા
ઝોળીમા બાધી દેવા લેખે
- ૩૫ એક મોઢે જોણાય નહિ બોલે તો નાનાવરત્તીકર્મ જ ધાય
- ૩૬ પ્રતિકમજી, ગોવરી વગેરે માડરીમા કરવું લેખે
વગર કાગલે જુદું કરે તો પ્રાર્થાવિગ આવે

પહેલી પચ્ચીસી

- ૧ શુરુઆતના મુજબ વર્તના માધુના જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ, ત્યાગ વગેરે ગુણોનો વિકાસ અને શુદ્ધિ જરૂરી થાય છે
- ૨ શુરુઆતનાની ઉપેક્ષા કરનાર માધુ પોતાના આત્મકથાનું જી શકતો નથી
- ૩ શુરુઆતના એ પ્રાધાન્ય ગતિઓથી રક્ષણ કરનાર મજબુત કિર્તિ છે
- ૪ શુરુ ઉપરનો નાશોપ્રેમ અને તમની ઇચ્છા મુજબ વર્તવાનો નિધાન એ મોક્ષને મેળવવાનો નિર્ધાર છે
- ૫ વિગઈ વાપરવી તે માધુ માટે પાપ છે જિભાગી આદિ કાંઈ શુભકારણ જૂન માથેને વાપરે તે હોય ન લાગે
- ૬ દિવસે ઊઘડુ ન માધુ માટે ફગણ છે
- ૭ હોડડુ કે જંગી જંગી આનસુ તે પણ માધુ માટે પાપ છે
- ૮ શુરુ મહાશયની સામે જેમતેમ બોલડુ તે પણ પાપ છે
- ૯ જૂઠું તે માધુથી બોવાય નહીં જેણે બન્યું હોય તેડુ કહી દેણે પછ પોતાના શુભકારણથી છૂપાવણુ નહી
- ૧૦ કપડાનો કાપ બડુ મેલા થયા પહેલા નજ કાઢવો નોંધએ
- ૧૨ વારવાર વાપરણુ કે જૂન વગર કઈ પણ વાપરણુ (ખાણુ) તે પાપ ■
- ૧૩ મારી વસ્તુ આગી પાસે આવી હોય તે એથા ખીન માધુની ભક્તિ કરવી નોંધએ લાભાકાંક્ષી માધુ સાધનિક

લક્ષિત ચૂકે નહિ

૧૪ ગુરૂમહારાજ આને ત્યારે ‘મત્યએલુ વદામિ’ કહેતાની સાથે ઉભા થવું જોઈએ.

૧૫ કોઈપણ સાધુ જોડે તકરાર કે કજીયો ન જ કરાય

૧૬ લણવાની પાછગ કે તપ અને ક્રિયા કરવાની પાછગ ‘મારી ગધી મનની મલીનતા અને પાપો બળીને ભરમ થઈ જાયો’ એ ભાવ જોઈએ

૧૭ ગુરૂમહારાજનો ઉપકાર રોજ યાદ કરવો જોઈએ કોઈ દિવસ ભૂલરો નહિ

૧૮ ગુરૂમહારાજ કોઈ ભૂલ થતા કપકો આપે કે કદાચ લાત પણ લગાડી હે તોયે તેમના ચરણ છોડવા નહિ પણ મારા કલ્યાણ માટે જ મને આમ કરે એમ વિચારવું

૧૯ પોતાની તીવ્ર બુદ્ધિનો ગર્વ ન કરવો જોઈએ

૨૦ કોઈપણ ચીજ મગાવવી હોય કે કોઈપણ કાપ વગેરે કામ કરવું હોય તો ગુરૂમહારાજને પૂછ્યા વગર ન થાય (બહુવેલ સદિમાહુ’ એ આદેશનું પાલન થાય છે)

૨૧ બને ટક પ્રતિક્રમણ ઉભા ઉભા અને શુદ્ધ ઉચ્ચાર સાથે મન પરોવીને કરવું જોઈએ

૨૨ મુહુપત્તિ મોઢે રાખ્યા વગર (ઉઘાડે મોઢે) બોલાય નહિ

૨૩ આવકો વગેરે ગૃહસ્થોને ‘આવો’ ‘જિમો’-‘જાઓ’-‘આ કરો’ ‘તે કરો’ એમ કહેવાય નહિ (એમ બોલવાથી અજ્ઞતાના યાચ છે)

૨૪ પાચમહાવ્રતોનું પાલન પોતાના બહાલા પ્રાણની જેમ કરવું જોઈએ

૨૫ લીધેલી પ્રતિજ્ઞા ભાંગવી તે નરકમા જવાનો માર્ગ છે

બીજી પચ્ચીસી

- ૧ ન્હતામા નાલતા આડુ અવગુ જોવાય નહિ વાતો કરાય નહિ, તેમજ જાણાય પણ નહિ નીચે જોઈનેજ થાકવું જોઈએ
- ૨ ગરીબને જોઈવું ઈશાપૂર્વક કદ આપીએ તેટલા વધુ પાપો બળી જાય છે
- ૩ માધુથી કોઈની પણ નિંદા કરાય જ નહિ
- ૪ શ્રીને જાણી જોઈને આપથી જોવાય નહિ
- ૫ કોઈપણ સાધુના દોષો આપણાથી જોવાય નહિ : બીજાના દોષો જોવાથી પોતાનો આત્મા દોષ વાળો બને છે કાળુ જોવાથી મન કાળુ બને, ઉજળુ જોવાથી મન ઉજળુ બને
- ૬ બીજાના ગુણો જ આપણે જોવા જોઈએ
- ૭ કોઈની પણ અદેખાઈ-છેદનાં માધુથી ન કરાય
- ૮ કોઈની પણ નહતી જોઈને રાજી થવું જોઈએ
- ૯ ‘ દુઝેકનું ભયુ થાઓ ’ એવી જ ભાવના રાખવી જોઈએ
- ૧૦ પોતાના ગુરૂમહારાજના દોષો કે ભૂલો તો કદી ન જોવાય આ યાદ રાખવું કે ગુરૂમહારાજનો જે ઉપકાર ૪ તેની આગળ એ દડા મારે તોયે કંઈ નહિ
- ૧૧ શરીરની જ સંભાળ કરનાર સ સારી કહેવાય, આત્માની જ સંભાળ કરનાર સાધુ કહેવાય
- ૧૨ રાતના સાધુથી ખાવાપીવાનો વિચાર પણ ન કરાય આવી જાય તો તુરત જ ‘ મિઠામિ દુઠ્ઠડ ’ હઈ દેવો

- ૧૩ શુ ખાઈગ, કંઈકે ખાઈગ, શુ મળશે, અમુક ચીજ નહિ
મહે તો ? આવી જાવી હવેની નિચારણા ચાલુથી ન થાય
- ૧૪ મમે તેનો કડવો જોડ (શબ્દ) સદન કર તે સાધુ
- ૧૫ ખાતાપીતા પહેલા પાત્રામા અને પદિવેદ્ય વળત
વસાદિમા નજર કરી જોઈએ કે 'કોઈ જિનારે શબ્દ
તો અદર નથીતે ?'
- ૧૬ બીજા સાધુના પાના તરફ નજર ન કરવી કે 'એને શુ
મળ્યું ? એણે શુ ખાધું ?'
- ૧૭ સાધુએ શરીરને અનુપયોગી ચીજ ન ખાવી જોઈએ
- ૧૮ જોધુ, સાદુ અને યોદી ચીજ ખાવાથી નારી ભાવનાઓ
આવે છે
- ૧૯ કોઈપણ સાધુ મમ બનાવે તો કરવું જોઈએ, પણ ના
ન પાકી જોઈએ
- ૨૦ સ્વાર્થી ન મનના પગપકારી બનવું જોઈએ
- ૨૧ 'હુ' અને 'મારું' ભૂલે તે સાધુ
- ૨૨ સુયમના ઉપકરણો મિલાય બીજા નમામી ચીજ સધાવી
તે પાકે છે
- ૨૩ 'માની વસ્તુઓ બીજાઓનો ભલે મળે ! મારે મેનંતી
વસ્તુથી વાલગે' આ ભાવના વાગવા કરી
- ૨૪ મારો મોગ જલ્દી થાય તે માટે ભગવાનની આજ્ઞા
મુદર પાલન મારે કરવું જોઈએ
- ૨૫ વાપળા પહેલા શુદ્ધભારતને પૂજવું જોઈએ કે 'આ
ગોચરી પાણી વાપડું ?'

ત્રીજી પગચીસી

૧ ણિમારી આદિના ઝારણુ વગર મવાગમા વાપરવુ તે સાધુ માટે પાપ છે

૨ મવાગમા ઉંતાની માથેજ સાત-આઠ વાર નવકાર મન્ત્ર ગણવેા જોઈએ, અને ગુરૂમહાગજના પગે પડવુ જોઈએ

૩ સવારમા ઉઠીને દસ વાજ્યા સુધી જોખવુ જોઈએ

૪ રાતના પ્રતિક્રમણુ કરી તરતજ બે કલાક પાઠ કરવો જોઈએ

૫ ક્રિયાઓમા લોચા વાળવાથી બચકર પાપ બધાય છે

૬ સવારમા પ્રતિક્રમણુ કરી સુવાચ નહિ પણ પાઠ કરવે જોઈએ, તેમજ મારી લાવનાઓ લાવવી જોઈએ

૭ હંમવુ તે સાધુ માટે પાપ છે

૮ કોઈની પણ મરકરી માધુષી થાય નહિ

૯ ગમે તેવી વાત સાલજ્યા પછી પેટમા રાખવી જોઈએ પણ જેને તેને કરાય નહિ

૧૦ અવલાવ શાત રાખવો જોઈએ

૧૧ ' મ સાર દુ ખની ખાણુ છે અને સ યમ સુખની ખાણુ છે ' આ વારવાર યાદ રાખવુ,

૧૨ કોઈ પણ વાતની હઠ કદાચહ ન કરવેા

૧૩ ભણવાના પુસ્તકો સાચવીને રાખવા જોઈએ તેને પગ ન લાગે, પડી ન બાય, વળી ન બાય, તેની કાળજી

રાખવી જોઈએ

- ૧૪ લણુતા કે કિયાઓ કરતા કોઈની જોડે વાતચીત ન કરાય
- ૧૫ ખાસ મૌન રાખવું જોઈએ
- ૧૬ ગુરૂમહારાજ વાતમા હોય ત્યારે તે મને કાર્ડ પૂછાય નહિ
- ૧૭ આપણને કાર્ડ શીખામણ આપે ત્યારે મોઢું બગાડવું નહિ જોઈએ, પણ હાથ જોડીને હસ્તે મોઢું માલજવી જોઈએ
- ૧૮ સાંગ સારા કપડાઓનો મોહ ન રાખવો જોઈએ પણ ગમે તેવા બડા કપડા મહેલે તો પણ આનંદથી ચલાવતા શીખવું જોઈએ
- ૧૯ જેમ તેમ ઓછી ચીજોથી જીવન જીવતા શીખવું જોઈએ ૪૩રિયાતો ઓછી કરવી
- ૨૦ પોતાનું ઠામ પોતાની જાતેજ કરવું જોઈએ સ્વાશ્રયી બનવું
- ૨૧ બિમાર સાધુની સેવા તો ખાસ કરવી જોઈએ
- ૨૨ ખૂબ લણવાનું અને તપ કરવાનું નાની ઉંમરમા કરીએ તો જ આગળ એ જ્ઞાન અને તપ વધે માટે લણવામા કે તપ કરવામા આગસ વરવી નહી
- ૨૩ મરવાનું ક્યાર આવશે તેની ખબર નથી માટે મારા કામો જની કરી લેવા જોઈએ
- ૨૪ આપણી પ્રથ સા-વખાણુ સાલગી કુંવાઈ ન જવું અને નિંદા સાલગી રાખ ન કરવો
- ૨૫ આત્મામા અનંતી શક્તિ છે એમ માની કરેડ ઠામમા ઉત્સાહ મળશે, પણ કોઈ કામમા ડાખર ન બનવું

ચોથી પચીસી

૧ મી એ બધા દુ ખોનુ મૂળ છે નરકમા જવાનો માર્ગ છે, પાપોની ખાણ છે

૨ પૈસા એ બધા અગડાઓનું મૂળ છે બધા પાપો પૈસા માટે યાય છે પૈમાયી દુર્ગુણો વધે છે કલ્પન અને કામીની બેમા આખી દુનિયા મરી રહી છે

૩ આખ, કાન, જીભ વગેરે ઈન્દ્રિયો ડાકુ છે તે આત્માનુ બધુ પુણ્યધન લૂટી લે છે માટે ઈન્દ્રિયો કહે તેમ ન કરવું, પણ જ્ઞાની જો તેમ કરવું

૪ મારી મધુર ખાવાની ચીજો અને જોવાની વસ્તુઓ ઝેર છે તે ભોગવવાથી આત્માને અનતા જન્મ મરણ કરવા પડે છે

૫ ખાણ એ સયમી માટે વેઠકૃપ છે માટે ખાવામા ખૂબ વખત ન લગાડવો જોઈએ નહિ

૬ મ સારમા સીવાળા, બગલાવાળા કે મીઠરોવાળા પણ મુખી નથી એમને ઘણા સતાપ છે જગતમા એક માત્ર સાધુ જ મુખી છે

૭ પારકી વસ્તુના આધારે જીવવું તે દુ ખ છે અને પોતાના આધારે જીવવું તે સુખ છે

૮ આયજિલનો તપ એ સાધુ માટે અમૃત છે વિગર્હવાળો જોરાક સાધુ માટે ઝેર છે

૯ જગતનુ ગમે તેવું સુખ નાશ પામે છે પણ મોક્ષનું

શ્રુષ્ઠ ડોડ કાળે નાશ પામતુ નથી,

૧૦ શ્રુષ્ઠ એ અનાદિકાગનો રાગ છે તે ખાવાથી ન મટે પણ
તપથી મટે

૧૧ વિનય વગરના મોટા તપની કે ભજવાની કાંઈ કિંમત નથી

૧૨ માધુ થઈ સુયમ માદુ પાળે તો દેવનો કે મોક્ષ મળે,
અને જો સુયમની વિગધના કહે તો તિર્થ ૧ ક નરકગ
નિમા રખડે

૧૩ શુભો અવિનય કરનારને ડોડ કાળે મોમ મળતા નથી

૧૪ 'ભવોભવ જનધર્મ' અજો' જોડી પ્રાર્થના રાજ બા.
વાન પાને કુડી જોડીએ

૧૫ ધર્મ વગરની શ્રીમતાઈ નરકમા જવાનો માર્ગ ૧
જ્યારે ધર્મમહિત દન્ડિના એ સદ્ગતિમા જમા ૧
માર્ગ છે

૧૬ ઉદરને જોવો બિલાડીનો બચ લાયક, તમા બચ સાધુનો
મીનો જોડીએ (ભાવપ્રાણની રક્ષા ખાતર)

૧૭ યરીરની દયા ખાવી હિંમ, પણ તપ કરવો

૧૮ દીક્ષા વીધા પછી માખાપનો ક મર્ગા દ્વારોનો મોક્ષ ના
ગળાય તેમની માથે મગારની વાતો ન થાય

૧૯ ગૃહસ્થોનો પરિચય સાધુ માટે પાપ છે

૨૦ પાપનો ખાપ લોભ છે અને પાપી માતા મામા છે

૨૧ જોષાસહિત પોતાની બધી વસ્તુઓનું બે વખત
પડિવેણુ સલામી લેવું જોડીએ નાની દોશ, ટેકળી

પાંચમી પચ્ચીસી

- ૧ મુખી, આનની, આશાવત, આત્માહિતજારી અને
પરોપકારી વિચારો મનને સુધારે છે
- ૨ હું જાના, નિરાગાના, ભયના અને સ્વાધિતા વિચારો
મનને બગાડે છે
- ૩ હું એક મહાત્મા છું મારા વિચારો ઉદાર, પવિત્ર અને
પ્રેમ ભરેલા હોવા જોઈએ આ આદર્શ-ધ્યેય જોઈએ
- ૪ હું મહાન છું મોટા કામ કરવા માટે મારો જન્મ છે
હું મોટા કામ કરીને જ મરીશ, એવો મારો નિર્ધાર છે
જગતમા હું ધારૂ તે બધું કરવા શક્તિમાન છું મારા
માર્ગમા ગમે તેવા વિશ્નો-મતગયો આવશે તો પણ હું
તેને ગળુકાર્યા વિના આગળ વધીશ પણ પાછા નહિ
પડું આ ધ્યેય નખો
- ૫ માણસમા કોઈ જાનનો ભય કે બીક ન હોવી જોઈએ
ભય માત્ર પાપનો અને પગલોકનો જોઈએ માધુ બન્યા
પછી તેને દુનિયાની (દુન્યવી વસ્તુઓની) ફિકરવિતા કે
ભય શો ?
સાધુને વિતા માત્ર ગુરૂવાની, પોતાના તથ્યમની કે
ભલુવાની જ હોય
- ૬ ગમે તેવું સારું હુજીયુકુ ખાવા-પીવાનું કે કપડા લેતા
મગરો તમા મને ખૂબ આનદથી નભાવતાં આવડે છે
આ ખુમારી જોઈએ

૮ દીનતા-રોદણા રોવા તે સાધુ માટે દ્વય છે

૯ હું ખૂબ તદુરસ્ત છું મારે કોઈ રોગ નથી એવી આત્મધ્યા ભેદ છે

૧૦ મધ્યમ જીવનની એક મિનિટ કોઠો કપિયા કરતા વધારે કિંમતિ છે માટે એક મિનિટ પણ નકામી વાતોમા આગમમા ગુમાવવી ભેદ છે નહિ

૧૧ મહાન તપસ્વી અને મહાન શુભલકત ધવાને મારો આ-ર્થ છે તે હું પૂરા પાડીને જ જપીશ (જીવનમા કોઈ મા-ત્ર અર્થ આ-ર્થ ભેદ છે)

૧૨ જે સાધુ ખાવા પીવાની લાન રમા, વપરાવત્તાની ટાપરીપમ કે માન માનમા પડે છે, તે મહાન જની રાકતો નથી

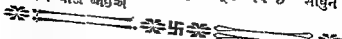
૧૩ સ્વ-પર આત્માનું ધ્યાન કરવા માટે મેં નાની ઉંમરમા મધ્યમ લીધું છે માટે માર લજવામા અને તપમા ખૂબ મહેનત કરવી ભેદ છે

૧૪ સાધુએ ખામ કામ વગર પોતાના આમનથી ઉભા ન થવું ભેદ છે ખોટું હાલવું-વાલવું તે સાધુ માટે દ્વય છે સાધુમા નવજાતા ન હોવી ભેદ છે

૧૫ જે કામ હાથમા લીધું તે પુર કરીને જ બીજા કામમા પડવું ભેદ છે

૧૬ લજતી વખતે કે લજતી વખતે ટપાર ભેગવું ભેદ છે જેથી શરીરમા રોગ ન થાય

૧૭ સવાગમા વહેલા જાગવાથી શુદ્ધિ ખૂબ વધે છે સાધુને જિવ થોડી ભેદ છે

૧/ આધ્યાય કે ખામ કામ સિવાય જોડવાનું થોડું ન
 રાખવું જોઈએ બહુ જોડવો કરવાથી મગજ નમન
 પડે છે તેમજ જૂઠું આવી જવાનો ખૂબ પ્રભવ છે
 મહાન પુરુષો ખપ વગર જોડના નથી જોડવામાં સક્ષમતા
 નમ્રતા જોઈએ જોડતા પહેલા વિચાર કરવો જોઈએ કે
 હું શું બાહુ છું અને તેનું કળ શું આવશે? સામાને
 થોડું લાગે તેવું ન જોડવું જોઈએ સાધુની સાથા મધુ-
 અને મીઠી હોવી જોઈએ

૧૮ શુક્રમહારાજનો કપડો બિસ્કીટ કરતા પણ વધારે નીચો
 લાગવો જોઈએ

૨૦ શુક્રમહારાજે અને મહાન સચમ આપી મારા ઉપર
 મહાન ઉપકાર કર્યો છે તેનો બદલો હું ડેરી રીતે વાળીશ
 તેનો રાજ વિચાર કરવો જોઈએ

૨૧ સુદર પ્રહ્લાદચર્ય પાળનાર લણવામાં અને તપના દુન
 આગળ વધે છે

૨૨ સાદુ પ્રહ્લાદચર્ય પાળનાર ધણુ કરીને મારો દાનો નથી

૨૩ પ્રહ્લાદચર્યના લગથી બાકીના ચાર મહાત્માને લગ થઈ
 જાય છે

૨૪ પ્રહ્લાદચર્યથી બુદ્ધિ-મગજ શરીર અને આંત્રિક બળ
 ખીટું છે

૨૫ પ્રહ્લાદચર્ય માણસનું પુરુષ વધવાથી થઈ બધું જાન પડે
 યાય છે તેને યાક લાગતો નથી તેમજ તે લાણુ
 શકે છે તેનો પ્રભાવ બીજા નાખતો ઉપર થઈ

છઠ્ઠી પચ્ચીસી

- ૧ સાધુને શરીર કરતા આત્માની ચિંતા વધારે ભેંધએ
સાધુને આવોક કરતા પરચોકની ચિંતા ભેંધએ સાધુને
પોતાની ચિંતા કરતા ગુરૂની ચિંતા વધારે ભેંધએ
- ૨ ક્રોધ-અક્રોધની દોન્વી સાધુને અલકાવે છે
- ૩ અભિમાન એ ગુણોને આવતા રોકનાર મોટી બીત છે
- ૪ દલ-માયાગશ્ત્રી આત્માના ગુણને મુડદાલ કરે છે
- ૫ લોભ પિયાશ મર્વનાશક છે જેને વગરે છે તેને હિરાન
કરી નાખે છે
- ૬ સાધુ સાધુ વચ્ચે ખટપટો કરાવે તે સાધુ ન કહેવાય
- ૭ કરેક ધર્મક્રિયા કરતા ભગવાનને યાદ કરવા ભેંધએ કે
અહો! ભગવાને કેવી સુદર કટ્યાણુવારી ક્રિયાઓ
બતાવી છે!
- ૮ જગતના છવો પાપથી દુખી છે માર દુખ ભેંધતું
ન હોય તો પાપ ન કરવું ભેંધએ
- ૯ મધારમા રોજ ઉઠતાની માથે આ વિચાર કરો ભેંધએ
કે હું સાધુ છું મારે પાપ મહામતો કે મારા ગુરૂ
મહારાજ અમુક છે માટે કર્તવ્ય હું શું નથી કરતો? કયું
કર્તવ્ય કરવા યોગ્ય ન કયું? હું મારી ચકિત મુજબ
કેલો તપ કરું છું? કેટલું ભલું છું?
- ૧૦ ગુરૂમહારાજને જે વસ્તુ ગમતી હોય તે મુજબ કરવું
ભેંધએ

૧૧ શુભદ્રાગજને જે વસ્તુ ન ગમતી હોય તે શુભજ ન કરવું જોઈએ

૧૨ શુભદ્રાગજ કોઈપણ આગા આપણને કરે ત્યારે માગ પગ મહાન ઉપકાર કર્યો' એમ માની આજ્ઞા ઉઠાવવી જોઈએ

૧૩ શુભની આગા ખાનગ્ર પ્રાણ આપવા પડે તો પણ આપવા જોઈએ

૧૪ શુભની આજ્ઞા બાળી પ્રાણ બચાવનાર ગરીબને દુર્ગાનિમા બધા છે

૧૫ પોતાની મજા શુભજ રાક્ષસનાર નાથનું કટ્યાણ કોઈ ને થતું નથી

૧૬ મને આમ લાગે છે માટે હું તો આમજ કરીશ, એવું હું મનને બદલે શુભદ્રાગજને જે ચોગ્ર લાગે તે કરવાનું

૧૭ શ્રી સાથે વાનચીત, જુ વિગર્હનું ભગણ અને શરીની શોભા ગપટીય એ ત્રણે સાધુ માટે તાલપૂર એક પ્રમાણ છે

૧૮ સત્કારમા રહી સુખ ભોગવનાની દગા ઠસારના સા રહેલા ભોંટા જેવી થાય છે

૧૯ જે સત્કારને દુખથી ભરેલો અને પાપથી ભરેલો માની ત્યાગ કર્યો છે, તે સત્કાર કવં નાથુ થયા પછી કદી સાત ન લાગવો જોઈએ

૨૦ સાધુને જે સુખ સચમમા છે તે સુખ જોગ ઇન્દ્રને કે વક્રવર્તીને પણ નથી

૨૧ ભગવાને બનાવેલા સચમમાર્ગમા કદાપી દુખ ન જ હોય

- ૨૨ સસારમા સુખ યોડું અને દુખ ઘણું જ્યારે સયમમા
ખાદ્ય દુખ યોડું અને સુખ ઘણું
- ૨૩ સયમજીવનમા આવતી અગવડો એ તો આપણા
આત્માની પરીક્ષા છે પરીક્ષામા પાસ ન થવું જોઈએ
- ૨૪ ધર્મ સિવાય જેને બીડું કાઈ ગમે નહિ, તે ન સાચો
બ્રાહ્મણેમી છે
- ૨૫ ચોવીસ કલાકમા લગભગ ૧૫ કલાક સજીવની ભગવાનની
આજ્ઞા છે માટે મારે (સાધુએ) લખવું ન જોઈએ
સ્વાધ્યાય એ તો સાધુ જીવનનું મુખ્ય અંગ છે

સાતમી પઞ્ચીસી

- ૧ પ્ર સભ્યન કોણ કહેવાય ?
જ જે ઉપકારીના ઉપકારને બૂલે નહિ ને.
- ૨ પ્ર દુર્જન કોણ કહેવાય ?
જ જે ઉપકારીના ઉપકારને બૂલી લય ને.
- ૩ પ્ર નાક વગરનો કોણ કહેવાય ?
જ જેનામા વિનય શુણ નથી તે. (નાક ૩૧ ને ૩૨)
- ૪ પ્ર સાચુ મત્સુ કયુ ?
જ પ્રહસ્યથનો જગ કરવા તે (મત્સુ ૩૪ ૩૫ ૩૬)
- ૫ પ્ર કાનવાળો કોણ ?
જ જે કોણની પણ નિંદા ન જાણતે.
- ૬ પ્ર સાચો બહાદુર કોણ ?
જ જે હિન્દ્રિયોને કાળુમા રાખે તે.
- ૭ પ્ર ધર્મનુ ભૂગ શુ ?
જ દયા.
- ૮ પ્ર સાચો શાધુ કોણ ?
જ ગમે તેવા પ્રસંગે લમા હસે ને.
- ૯ પ્ર નાચો શિષ્ય કોણ ?
જ જે ગુરુમહારાજના ઉપદેશનુ પાળે.
- ૧૦ પ્ર યાદ રાખવા લાયક શુ ?

જ નવકાર મ ન

૧૧ પ્ર બૂવના લાયક શું ?

જ બીજાની બૂવે

૧૨ પ્ર મોટે જ્ઞાની કોણ ?

જ જે પોતાની પ્રશશા ન કર અને બીજાની નિ
કરે તે

૧૩ પ્ર મોટે ક્રિયાપાત્ર અને મોટે તપસ્વી કોણ ?

જ જે ક્રિયા અને તપ ન ઝરનારની નિંદા ન કરે
કાંઈ ન કરે તે

૧૪ પ્ર આધર્મી કોણ ?

જ જેને વિવેકરૂપી આખ નથી તે

૧૫ પ્ર મોટે પાપી કોણ ?

જ જે વિશ્વામધાન કરે તે

૧૬ પ્ર મોટે ધર્મ કયો ?

જ જે ભગવાનની આજ્ઞામુજબ કરવું તે

૧૭ પ્ર સાચો મુખી કોણ ?

જ સતોષી, થોડું મળ્યાને બહુ માને

૧૮ પ્ર માચો દુ ખી કોણ ?

જ અમતોષી

૧૯ પ્ર કઠીન શું ?

જ મનને કાળુમા રાખવું તે

૨૦ પ્ર ભણવાનું કળ શું ?

જ પાપોનો ત્યાગ કરવો તે

૨૧ પ્ર સાચો ધનવાન કોણ ?

જ જેની પાને ધર્મધન છે તે

૨૨ પ્ર માવો ગરીબ કોણ ?

જ ધર્મ કરતો નથી તે

૨૩ પ્ર મિથ્યાત્વી કોણ ?

જ જે સત્સાદના પદાર્થમા મુખ માને ત

૨૪ પ્ર નમકિતી કોણ ?

જ મોક્ષમા જ શ્રાવ્ય મુખ છે એમ માન ત લીધાંકર
ભગવાન અને એમના વચન પર અચન પ્રમ નાખે

૨૫ પ્ર નિર્દય કોણ ?

જ પારકાના દોષો જુવે તે

જ નવકારે મત્ર

૧૧ પ્ર બૂનવા લાયક શું ?

જ ખીઝની બૂલો

૧૨ પ્ર મોટો નાની કોણ ?

જ જે પોતાની પ્રશ્ન શા ન કર અને ખીઝની નિંદા ન કરે તે

૧૩ પ્ર મોટો ક્રિયાપાત્ર અને મોટો તપસ્વી કોણ ?

જ જે ક્રિયા અને તપ ન વરનારની નિંદા ન કરે, ને ક્રોધ ન કરે તે

૧૪ પ્ર આધણો કોણ ?

જ જેને વિરોધપી આળ નથી તે

૧૫ પ્ર મોટો પાપી કોણ ?

જ જે વિદ્યામધાન કરે તે

૧૬ પ્ર મોટો ધર્મ કયો ?

જ જે ભગવાનની આજ્ઞામુજબ કરવું તે

૧૭ પ્ર સાચો મુખી કોણ ?

જ સતોષી, શોક મળ્યાને બહુ માને.

૧૮ પ્ર સાચો દુખી કોણ ?

જ અગતોષી

૧૯ પ્ર કઠીન શું ?

જ મનને કાણુમા રાખવું તે

૨૦ પ્ર ભણવાનું કૃણ શું ?

જ પાપોનો ત્યાગ કર્યો તે

૨૧ પ્ર સાચો ધનવાન કોણુ ?

જ જેની પાને ધર્મધન છે તે

૨૨ પ્ર માયો ગરીબ કોણુ ?

જ ધર્મ કરતો નથી તે

૨૩ પ્ર મિત્રાત્મી કોણુ ?

જ જે મસારના પગારમાં મુખ માને તે

૨૪ પ્ર મમકિતી કોણુ ?

જ મોક્ષમાં જ સાચુ મુખ છે એમ માને ન તીવ્ર કર
ભગવાન અને એમના વચન પર અત્યંત પ્રેમ નાખે

૨૫ પ્ર નિર્વ્ય કોણુ ?

જ પારકાના ડોરો જુવે તે

આઠમી પચ્ચીસી

- ૧ કોઈ પણ વસ્તુ સ્વભાવે અગળ નથી, તેમજ સારી નથી
પણ આપો જે વસ્તુમા માનપણ કે અગળપણ
કાંપીએ લીએ, તથા તે વસ્તુ સારી કે અગળ લાગે છે
- ૨ સાફ પ્રમથ્ય પાગવા માટે નિર્વિગદ્ય કે ગાય બિલના
તપ જેનો ખીજો કોઈ ઉપાય નથી
- ૩ મહાન બનવા માટે ધુળ ચાલન કરતા ગીખતુ જોઈએ
- ૪ આ જગતના આપણા ખરા શત્રુ હોય તે માત્ર ક્રોધ
માન, માયા, અને લોભ છે તેજ આપણુ જગાડનાર છે
- ૫ શરીરના રહેવા છતાં હુ (આ મા) તે શરીરથી તદન
જુદો છું તાં હુ કે શરીર જડ છે જ્યાં હું એવન છું
માટે શરીર માત્ર પડે - હુજાણુ પડે તમા હુ મારો
ખજા નથી કે દુઃખનો રડના નથી
- ૬ ખાણુ રહે ત્યાર ખાતુ પણ અવામા પ્રેમ ન થયો
જોઈએ અને તપના પ્રેમજી ન જોઈએ
- ૭ સ્ત્રીઓ પુરોષને કાઠારે છે તારે તના જન્યએ વિશ્વાસ
ન કરતા
- ૮ મનમની નાવડીમા તે પછી ગુરુ મનાવના પદ્મા મુજમ
વત તે નગાર સા તરી અવ કે નહિતરૂગી જાય છે
- ૯ બધા માધુ મહારાજ ઉતર પ્રેમ નખરો જોઈએ માધુને
તોઈને આનંદ માન ઉભવરો જોઈએ, અને ચવારાખ
તમની અવનગામિત નેવા જાનવી જોઈએ

- ૧૦ માટે કોઈ ખરાબ દર તો પણ માટે તો તેનું કારણ
કરવું લેઈએ જેમ આંગે પધરા માનનાનું પણ મોટી
કેરી આપે છે
- ૧૧ ત્રાડ સાડ ખાવાથી અને પહેરવાથી આપણું પુણ્ય તૂટી
જાય છે અને પાપ બરાબ છે
- ૧૨ ત્રાડ ખાવાનું અને પહેરવાનું મળવા છતાં ત્યાં કંવાઈ
આપણું પુણ્ય વધે છે અને પાપ ઘટે છે
- ૧૩ જ્યોત્સના તપ કરવાના હૃદ કેટલું ? અને પહેરવાના તપ
કેટલું ? તપ મૂની ખાવામાં મુખ કેટલું અને પહેરવામાં
મુખ કેટલું ? તેના વિનયપૂર્વક વિચાર કરવા જોઈએ
- ૧૪ મ જીવ મુખની ખાતર મોખનું અને મુખ કાણ જનું કરે ?
મધ્યમાં માટે સાધારણ જાણ કરે ?
- ૧૫ દુનિયાનું માત્ર માટે ડોટીએ તો જ મધ્યમાં આવે મળે
- ૧૬ પાદ નિધિએ તત્ત પરિપાત્રી કે વીર જેને ન કરેનો
માનસિકતા આવે
- ૧૭ રાજ હોવા પર નિધિએ વધારે તપ કરવા જોઈએ
- ૧૮ કાંઈ જોતા જમા સાધુઓને રાજ વાન કે નું જોઈએ
જો જાય તો નાચવિત્ત આવે
- ૧૯ માનો ના નાજ નોધરી જોઈએ ના પદર દિવને માયાવ
મહા રાજ પારે તે મગર કરી શકિત લેવું જોઈએ
- ૨૦ દુનિયાની જમી પચાત પાંચી મૂંઝવે નાની જ પ તત્ત
કરવા જેવી છે

- ૨૦ સાધુમા પ્રહાર્ય શુભ નો ભરાળર હોય તો બીજા રુણે
ખેચાઈ આવે છે
- ૨૩ પ્રહાર્ય એ સયમનો પ્રાણ છે તે નિકળી ગયા પછી
સયમ મજ્જ થઈ જાય છે
- ૨૪ સુદૃઢ અને તેજસ્વી ગરીબનો આધાર પ્રહાર્યના પાલન
પર છે
- ૨૫ તપ-ગ્રપ દોરા છતાં પણ પ્રહાર્યના ભગધી અવરય
ફૂગાંતિ થાય છે માટે પ્રહાર્ય પાળનાર જીવન મર્યાદા કર
છે અને ભગ કરનાર જીવન નિષ્ક્રિય કરે છે

નવમી પઠ્યસી

- ૧ પોતાનો આત્મા જ મિત્ર છે અને પોતાનો આત્મા જ શત્રુ મયમ પાળનાર આત્મા પોતાનો મિત્ર છે અને સ્વયમ ન પાળનાર આત્મા પોતાનો શત્રુ ॥
- ૨ આત્મા જ સ્વર્ગ છે અને આત્મા જ નરક છે બ્રહ્મચર્ય પાળનાર આત્મા સ્વર્ગ છે બ્રહ્મચર્ય ન પાળનાર આત્મા નરક છે
- ૩ આત્મા જ સુખ છે, શાંતિ છે આનંદ છે અર ! આત્મા જ શુભ સુખવાળો પરમાત્મા છે તો શા માટે સુખ માટે બહાર દુનિયામાં ફાફા મારે છે ?
- ૪ આત્મા જ કર્મોને કરે છે અને આત્મા જ કરેલા કર્મોને ભોગવે છે
- ૫ આત્મા જ કર્મોથી બાધાય છે અને આત્મા જ કર્મોથી મુક્ત બને છે
- ૬ સ સારમા ભટકનાર પણ આત્મા છે અને મોક્ષમા જનાર પણ આત્મા છે
- ૭ આત્મામા કેવળજ્ઞાન કેવળદર્શન, અનંતી શક્તિ અને અનંત સુખ ભરેલું છે
- ૮ હું ખતું મૂગ બે છે - (૧) રાગ (૨) દોષ
- ૯ નિસ્તની સ્થિરતા વગર ધર્મક્રિયાઓ પ્રાણ વગરની બર્ષ લાય છે
- ૧૦ આત્માનો કોઈ કાળે નાશ થતો નથી નાં તેને જ સુખી કહવા પ્રયત્ન કરો બેઘબે

૧૧ આપણા આત્માને જેમ સુખ ગમે છે, અને દુઃખ ગમતું નથી, તેમ બધા જીવોને સુખ જ ગમે છે, દુઃખ કોઈને પણ ગમતું નથી માટે કોઈને પણ દુઃખ થાય તેવું કરવું ન જોઈએ

૧૨ સયમ મહાન પુણ્યશાળીને મળે છે પણ તેના કરતા સયમ લઈ માફ પાળનાર વધારે પુણ્યશાળી છે

૧૩ ખાવા માટે પણ સયમ લેનાર બિખારી મરતી વખતે ઉઘી ભાવનાથી અર્ધા દિવસનું મયમ પાળી મરીને સપ્રતિ રાજ થાય છે તે સયમનો પ્રભાવ કેટલો બધો મહાન !

૧૪ સસાનના સુખો પ્રત્યે બહુગમો-કટાણો આવે ત્યાં વૈરાગ્ય આવ્યો કહેવાય છે

૧૫ મોક્ષને જાણીને તેને મેળવવાની તાકારેલી થાય તેને સવગ કહેવાય છે

૧૬ ધર્મ ખાતર પ્રાણનો ત્યાગ કરે, પણ પ્રાણ બચાવવા ખાતર ધર્મને છોડે નહિ તેજ માનો માત્વિક છે

૧૭ ગુરુમહારાજના પ્રધા મુજબ કરનાર માધુ ઘોડું ભલેલા હોય અને તપ વગેરે કરી ન શકતા હોય તો પણ તે મસાખાગર તરીકે તથ્ય છે

૧૮ પાપ મહાવ્રતા ઉપર ભારે ગ્રેમ જોઈએ અને છોડેલા પ્રિમાર્ પાપો પ્રત્યે ભારે તિરસ્કાર જોઈએ

૧૯ ત્રીધેવા પાપ મહાવ્રતાને વારવાર યાદ કરવા જોઈએ

૨૦ જેમ પગમા લાગેવા કાટાને તુરત જ કાઢી નાખીએ

હીએ તેમ લાગેલા પાપના કાગને તુરત જ ગુરૂમહા
રાગને કહી કાઢી નાખવો જોઈએ

૨૧ ઉપરોગપૂર્વક-સયમના લક્ષ્યપૂર્વક ખાનાર-પીનાર
-મેસનાર-ઉડનાર-ઊંઘનાર-ગોલનાર પાપ બાધતો નથી
તેથી ઉડતી રીતે કરનાર પાપ બાધે છે

૨૨ હું આમ કગીશ જ, આમ થશે જ, આવી જકારપૂવક
વાળી સાધુથી ન જોલાય

૨૩ કાળાને કાલો, લગડાને લગડો, આધાને આધો,
મન્ય હોવા છતાં સાધુથી ન જોલાય સામાને અપ્રિય
હોવાથી

૨૪ તુ પદકાયનો જોવાળ (રક્ષક) કહેવાય છે તો તારે
પદકાયની રક્ષા માટે ખૂબ કાળજી રાખવી જોઈએ

૨૫ જો મયમને નિર્મળ રાખવા માગતો હોય તો પ્રવચન
માતાને જરાય છોડીશ નહિ

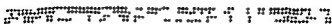

ભગ્નહૃદયને પ્રેરણા

- ૧ હે આત્મન્ ! આ હૃદયમકાળનું જીવન જ દુઃખમય છે તો માટે ગૃહસ્થાશ્રમનું શું પ્રયોજન છે ?
- ૨ ગૃહસ્થાશ્રમીના કામભોગો કલિક, હલકી કોળીના અને પરિભ્રમણ દામણ છે
- ૩ વળી મ મારની માયામા ફેરવેલા મનુષ્યો બહુ અપદવાળા હોય છે
- ૪ આ સયમી જીવનમા દેખાતું દુઃખ, પ્રતિકળતા કદા લાભો વખત ઠકવાની નથી
- ૫ નયમ છોડીને ગૃહસ્થાશ્રમમા જતા હલન માણુઓની પણ પ્રુગામત-ગુલામી કરવી પડશે
- ૬ ગૃહસ્થાશ્રમ સ્વીકારવા જતા વમેલી (ચોક્કી નાખેલી) વસ્તુઓને ફરી ચાટવી પડશે
- ૭ ત્યાગની ઉચ્ચ ભૂમિકામાથી તુરંત નિયમિત માટે ગૃહસ્થજીવન સ્વીકારવું તે નરનાગારમા જવા માટેની તયારીરૂપ છે
- ૮ ગૃહસ્થાશ્રમમા રહેનારને આવકનો પણ ધર્મ પાળવો દુષ્કર છે તો આદર્શ સયમ તો ક્યાથી જ પગાય ?
- ૯ અચાનક રાગ ઉત્પન્ન થવાથી જ્યારે દેહનો નાશ થઈ જાય છે, ત્યારે ધર્મ મિવાય અન્ય કોઈ જીવને મહાયક થતું નથી
- ૧૦ ઈશ્વરનો વિયોગ અને અનિર્જની પ્રાપ્તિરૂપ મર્કપ તે સત્તારીને દુઃખને માટે થાય છે

- ૧૧ મૃહ્મ્યાશ્રમ કલેશમય છે ત્યાગમાર્ગ એ શાંતિમય છે
 ૧૨ મૃહ્મ્યાશ્રમ એ બંધન છે, ત્યાગમા સ્વાધીનતા છે ;
 ૧૩ મૃહ્મ્યશ્રવન પાપમય છે, સયમશ્રવન પવિત્ર છે
 ૧૪ નગના સી જીમે પુરૂષ અને પાપથી દેગયેવા છે
 ૧૫ મનુષ્યનુ આયુષ્ય ખખખ દાહના અમભાગ ઉપર રહેવા
 જવમિત્ર જેવું ચરા છે
 ૧૬ અર્ચા ! પ્રવેશ ! પૂર્વદાને પાપકર્મ બાંધ્યું હશે
 નહિતર બાને પાપી વિગ્રા કેમ આરે ? માટે હો
 વધુ ધન કરો
 ૧૭ અમયમનુ મેન કરીને પાપકર્મોવી સુખિ મલી શ્ર શે
 નહિ, પરંતુ હું ખે મહી શકાય તેવા પૂર્વ પાપકર્મોને
 મનમા ખેદ કર્યા સિવાય અહીં સહી લેવાથી અને નપ
 દ્વારા ખપાવી દેવાથી તે કર્મોથી છૂટકારો મળશે
 ૧૮ એ બિચારા કલેશમા રહેવા અને હું ખમા જ મબકના
 નારકીના જીવોનું પહોંચપમ અને સાગરોપમોનું લાણુ
 એકમરખુ ભોગવવાનું હું ખ કયા ? અને આ સયમમા
 આરેલું અ પકાવીન આકર્ષિક અને ક્વચ સ્વીકારેલું
 હું ખ કયા ? આમ વિચારી મયમી આ મા યુન સયમના
 મિત્ર બને

—: વિશ્વકલ્યાણ પ્રકાશનનું વિવિધ સાહિત્ય :—

બાલોપયોગી પુસ્તકો

રૂ-પૈ

(૧) બાળકોની સુવાસ	૦-૨૫
(૨) સસ્કારધન ભાગ-૧	૦-૨૫
(૩) સસ્કારધન ભાગ-૨	૦-૨૫
* (૪) નિત્યનોંધ	૦-૧૦

વાર્તાના પુસ્તકો

- (૧) લક્ષ્મીપતિ

અભ્યાસના પુસ્તકો

* (૧) ત્રિલોકદર્શન	૩-૦૦
* (૨) મરગનવતર	૦-૫૦
(૩) શ્રમણની જીવનમ પત્તિ	૦-૭૫
(૪) તત્ત્વ ચિંતન	૦-૫૦
(૫) જ્ઞાનસાર ભાગ-૧	૧-૨૫

નિબંધો તત્ત્વચિંતનના પુસ્તકો

(૧) ભવના દેશ	૧-૦૦
(૨) તીર્થ યાત્રા	૦-૫૦
(૩) આદ્યમગલ	૦-૫૦

ગીતો-સ્તવનોના પુસ્તકો

(૧) નમસ્કાર ગીતગંગા	૧-૦૦
(૨) શાન્તિગીત	૦-૨૫

પોકેટ બુકો

રૂ-પૈ

(૧) મનનુધન	૦-૨૫ પૈસા	(૫) ભાવનામૃત	૦-૫૦
(૨) ગુણદૈર્ઘ્ય	૦-૨૫ પૈસા	() અતરનાદ	૦-૫૦
(૩) જીવનકલા	૦-૫૦ પૈસા	(૭) ચતુર્ધ્યાબુદ્ધશન	
(૪) ચિત્તમવતા	૦-૫૦ પૈસા		૦-૨૫

